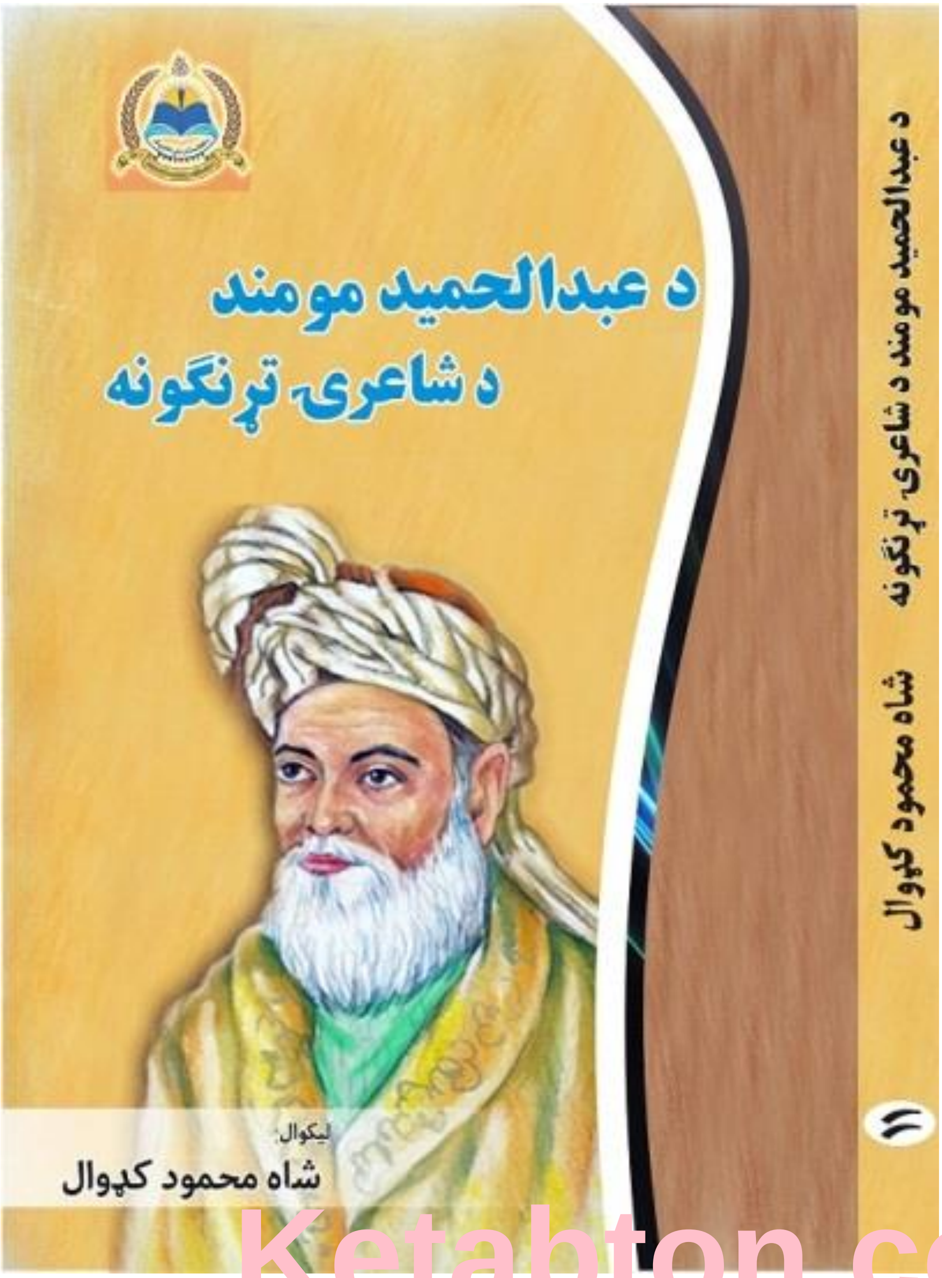

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عبدالحمید مومند

د شاعرۍ ترنګونه

www.melitahrik.com
0777 400 116

شاه محمود کړوال

۱۳۹۳ل کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم : د عبدالحمید مومند د شاعرۍ ترنګونه

لیکوال : پوهنمل شاه محمود کډوال

خپروندی : د افغانستان ملي تحریک

کمپوز : لیکوال

پښتۍ ډیزاین : فیاض حمید

چاپشمېر : ۱۰۰۰

چاپکال : ۱۳۹۳

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالۍ

ژوند ، پوهې او ګروهې ته!

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تحریک یادښت

فرهنګي څانګه د افغانستان ملي تحریک له اساسي څانګو څخه یوه ده. د دې څانګې دنده داده چې هېوادوالو ته فرهنګي خدمات وړاندې او ګټور فرهنګي کارونه ترسره کړي. د تاریخي، ملي، کلتوري ورځو او تاریخي او ملي شخصیتونو نمانځل ددې څانګې نورې دندې دي.

د هېواد د لیکوالو د علمي، دیني، روزنیزو او معلوماتي اثارو چاپ هم ددې څانګې له اساسي دندو څخه ګڼل کېږي. له هغې ورځې راهیسې چې تحریک خپل عملي فعالیتونه پیل کړي دي، نو دې څانګې هم ورسره سم خپل فعالیتونه چټک کړي دي. تاریخي ورځې یې نمانځلي، تاریخي واټونو ته یې لوحې جوړې کړي. علمي سیمینارونه او ورکشاپونه یې جوړ کړي دي.

د تحریک دې څانګې د تحریک د عمومي هدفونو په رڼا کې وپتېیله چې په یوځایي ډول (شل عنوانه) کتابونه چاپ کړي. په دې اثارو کې اکثره دیني او علمي اثار شامل دي چې درنو هېوادوالو ته یې وړاندې کوي.

دا اثر (د عبدالحمید مومند د شاعرۍ ترنګونه) چې ستاسو په لاس کې دی، ښاغلي (پوهنمل شاه محمود کډوال) لیکلی او د همدغو شلو عنوانو اثارو له جملې څخه دی. هیله ده درانه لوستونکي ترې ښه ګټه پورته کړي. تحریک خپلو هېوادوالو ته ډاډ ورکوي چې په راتلونکي کې به هم خپلو دې ډول هڅو ته دوام ورکړي.

د هېواد د فرهنګ د بډاینې په هیله
په درناوي
د افغانستان ملي تحریک
فرهنګي څانګه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیلیزه

حمیدبابا د پښتو ادب د منځنۍ ادبي دورې هغه شاعر دی ، چې شعرونه یې له بېلابېلو اړخونو د څېړنې او کتنې وړ دي . دی شعر په رښتینې مانا خلکو ته ورپېژني او ډېره خوږه شاعري کوي . د ده شعرونه د شعر په اړینو توکو ښکلي او سمبال دي . خپله موخه په ښکلي هنري ژبه څرګندوي او لوستونکی له ځان سره د خیال په نړۍ ورننباسي .

په شعر کې ترنګ جوړونه یا شاعرانه ترنګونه هغه موضوع ده ، چې په پښتو ژبه کې پرې نوي نوي بحثونه پیل شوي دي . که څه هم دا ترنګونه له وړاندې د بېلابېلو شاعرانو په ویناوو کې وو ، خو څېړل شوي نه وو .

هېره دې نه وي چې څېړنه هغه وخت ډېره ښه پرمخ ځي ، چې د موضوع په اړه پراخ مالومات او سرچینې شتون ولري . که داسې نه وي ، څېړونکی له ډېر کړاو سره مخیږي . له بده مرغه دا موضوع ، چې ما څېړلې ، په پښتو ژبه کې وړاندې ښه څېړل شوې نه ده . د مالوماتو او سرچینو له کمښت سره مخ شوم . خو په هر صورت خپله بېړۍ مې ساحل ته ورسوله .

دا (شاعرانه ترنګونه) او دې ته ورته موضوعات ، چې له یوې خوا په ژبه او بله خوا په ادب او هنر پورې تړاو لري ، په کار ده څېړونکی په دواړو برخو کې څه ناڅه مالومات ولري . په شعرونو کې ډېر ژبني توکي ځیل ځای ونجوي همداسې ترنګونه هم دي ، چې یوه برخه یې د یوه بیت یا نیم بیتي په یوه ځای او بله برخه یې په بل ځای کې وي ، د دواړو یو ځای کول لږ څه فکر غواړي. د دې ترخنګ د ترنګ مانا هم داسې موضوع ده ، چې پوهه ، ټولنیز مالومات او علمي تجربه غواړي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د څېړنــې پــه بهيــر کــې ، د کابــل پوهنتــون ، د ژبــو او ادبيــاتو پــوهنځي ، د پښــتو ژبــې او ادب څــانګې ، زړه ســواند او مهربــان اســتاد پوهنــوال محمــد رفيــق (رفيـق) لاربښــوونواو مالومــاتو زمــا د څېړنــې کــار ګړنــدی کــړ او پــه دې برخــه کــې يــې غــوره مشــورې ، د دې لامــل شــوې ، چــې خپــل کــار پــه ښــه توګــه پــای تــه ورســوم . همدارنګــه پــه دې برخــه کــې د اســتاد محمــد آصــف صــميم کتنــو هــم د آثــر پــه بشــپړتيا کــې ســتره ونــډه درلــودې ، چــې پــه تــرڅ کــې يــې آثــر د خپــراوي جوګــه شــو . همداســې د څېړنــې پــه بهيــر کــې د کابــل او لغمــان پوهنتونــو لــه ځوانــو او تانــدو اســتادانو اورنګزيــب اســحاقزي او اجمــل ښــکلي د مرســتو لــه کبلــه ورتــه کــوروداني وايــم او د ټولــو د ســوکالئ پــه هيلــه يم .

درنښت
شاه محمود کډوال

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیولیک

سرلیک
مخکښه
سریـزه ۱
د نازکخیال حمید بابا لنډه پېژند.. ۲
د حمید بابا د شعر او شاعرۍ زمانه ۳
د حمید بابا سبک ۴
ترنګ څه ته وايي ؟ ۷
د حمیدبابا په شعرونو کې شاعرانه
ترنګونه.. ۱۵
اخځونه ۱۰۸

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

سریزه

د ژبې په بډاینه کې شاعران ستره ونډه لري، دوی که له یوې خوا په خپلو شعرونو کې د خپل چاپېریال پېښې، واقعیتونه او اړتیاوې په هنري ژبه انځوروي ؛ له بلې خوا د ژبې په پراختیا او پرمختیا کې یاد وړ کار تر سره کوي.

د شعر په سیوري کې ترنګ جوړونه د شاعر کار دی او دا اړتیا هم تر ډېره په شعر کې ننګېرل کېږي. خو دا بیا د شاعر په ذهني ځواك، استعداد او پوهې پورې تړلې ده، چې څه ډول ښکلي ترنګونه جوړ کړي. ترنګونه د یوې مانا د څرګنداوي لپاره رامنځته کېږي. یو شمېر دا ترنګونه کېدای شي له وړاندې په ژبه کې وي او یو شمېر یې نوي وي. په دې مانا ، چې د شاعر په فکر کې نوې پېښې او ماناوې رامنځته کېږي ، چې د ترنګ په جوله کې یې رانغاړي.

ترنګ هغه ژبنی یوون دی، چې تر یوه ډېر ژبني توکي لري. د یوې مانا لپاره جوړېږي. خو د غونډلې په څېر بشپړه مانا نه لري . په وییپوهنه کې ترنګ هغه وییونه رانغاړي ، چې تر یوه ډېر توکي لري ، لکه: پوهنتون، کرګر، لوګری... په غونډله پوهه کې غونډله پوهیز ترنګونه، چې دا بیا له وییزو هغو سره توپیر لري، لکه: کابل ښار، افغان مېنه، ښاري څانګه.

زموږ د څېړنې موضوع شاعرانه ترنګونه دي، چې د حمیدبابا شعرونو ته ځانګړې شوې ده. د دې ډول ترنګ له نامه څرګندېږي، چې په شعر پورې تړلي دي. په دې مانا ، چې تر ډېره په شعرونو کې کارېږي ؛ په هنري نثر کې یې هم کارېدنه شونې ده.

په یوه وېشنه کې ترنګ څلور ډوله (اضافي، وصفي، تشبیهي او استعاري) ښوول کېږي. خو په نورو کې بیا ډېر ډولونه لري. ترنګ وېشنه د بېلابېلو څېړونکو په آثارو کې په جلا توګه شوې ده، چې ډولونه یې، چا یو او چا بل ډول ښوولي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاده دې وي ، چې ګړنې (اصطلاحات، محاورې، امروزې، ایډیمونه) هم د شاعرانه ترنګونو تر سرلیك لاندې څېړل شوي، هغه هم له دې لامله، چې ګړنه هم یو ترنګ دی، په یوه ځانګړې شاعرانه مانا سره، چې تاسې به یې په دې لیکنه کې ولولئ.

د نازکخیال حمید بابا لنډه پېژندنه

عبدالحمید مومند، د پېښور په ماشوګګر کې زېږېدلی دی. د زوکړې باوري نېټه یې څرګنده نه ده. خو داسې ګمان کېږي، چې د یوولسمې هجري پېړۍ په پای کې به زېږېدلی وي. ده متداول علوم لوستي او په ملا عبدالحمید مشهور وو. په پارسي ادبیاتو کې د پراخې مطالعې خاوند وو او په عربي هم پوهېده.

هانري جورج راورتي وایي، چې عبدالحمید مومند په ۱۱۴۵ هـ کال کې مړ شوی دی. د ده مړی د ماشوګګر په هدیره کې ښخ دی.

حمید د شعر ویلو عالي استعداد او مبتکر فکر درلود او د تازه مضمون په پیداکولو کې د مهارت خاوند وو. حمید د خپل ادبي فعالیت په دوران کې داسې رنګینه، ښکلې او په بدیعي ښکلاوو سمباله شاعري وکړه، چې وروستیو دی د موشګاف په لقب وستایه.

عبدالحمید مومند د شعر یو رنګین دیوان لري، چې زیاتره غزلې پکې راغلي دي. یو ترکیب بند، مخمس، څو قصیده ډوله غزلې او دوې رباعي هم ورسره ملې دي.

عبدالحمید مومند د مولینا غنیمت کنجاهي نیرنګ عشق په روانه او خوږه پښتو مثنوي ژباړلی دی. د حمید ژباړه ازاده ژباړه ده او خورا لوړ ادبي قوت لري. ټول بیتونه یې ۱۸۱۸ دي، په داسې حال کې، چې د اصلي پارسي متن بیتونه ۱۵۰۰ دي. له نیرنګ عشق سربېره عبدالحمید مومند د هلالي چغتایي د شاه و درویش کیسه هم په خوږه او روانه مثنوي ژباړلې ده. حمید دا ژباړه د شاه و ګدا په نامه پر ۱۱۳۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

هـ کال بشپړه کړې ده. د حمید ژباړه هم خوره، خوندوره او هنري ده. پر دېوان، نیرنګ عشق او شاه و ګدا سربېره، ځینو څیړونکو د شرعة الاسلام مثنوي هم د عبدالحمید بللې ده (۱۴: ۲۱۵، ۲۱۶).

د حمید بابا د شعر او شاعرۍ زمانه

د حمید بابا د ژوند ډېره برخه په هند کې د مغلو د واکمنۍ په بهیر کې تېره شوې ده، چې بنسټ یې ظهیرالدین محمد بابر په **۹۳۲** هـ کې ایښی وو او په هند کې د پښتون واکمن ابراهیم لودي په وژلو پیلېږي. له دې واکمنۍ سره د پښتنو مبارزه هم نږدې تر پایه روانه وه چې ستر مبارزین پیر روښان، ایمل خان، دریاخان، خوشال خان ختټك او نور په دې لړ کې د یادولو وړ دي.

که د حمیدبابا د زوکړې نېټه (۱۰۸۰ هـ) شاوخوا وبولو، نو په دغه وخت کې اورنګزیب (۱۰۶۸ هـ - ۱۱۱۸ هـ) د شاه جهان زوی، د هند د مغلي واکمنۍ پر ګدۍ ناست وو. د اورنګزیب د مرګ پر وخت، حمید بابا نږدې ځلوېښت کلن وو، هغه په لاندې بیت کې د اورنګزیب مرګ ته نغوته کوي:

څه به شور نه وي د هند په میخانه کې ؟
چې اورنګ څخه د حکم جام نسکور شو

اروانباد پوهاند صدیق الله رښتین د (۱۱۳۰ هـ) کال شاوخوا د حمیدبابا د شـــــــــــــــــــــــــــــــــاعرۍ

او شهرت زمانه بولي (۲: ۶۱).

په لاندې بیت کې حمیدبابا د مغلي واکمنو د کړنو څرګندویي کوي:

دا څه دور د ګردون راغی وخت نور شو
چې شېوه د عادلانو ظلم زور شو

لاندې بیت هم د یو تاریخي حالت انځور کاږي:

چې د ښکلو د درګاه ګدایي مومي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هی توبـه د محمـدشاه له سلطنته

شهسـوار سنګروال نیـازی د دې بیت پـه اړه وایـي، چـې پر هنـد بانـدې د احمدشاه بابا د برید پر وخت، هلته محمدشاه واکمن وو، که چېرته همدا محمدشاه وي ؛ نو دی خـو د احمدشـاه بابـا معاصر دی او تـر دغـه وختـه ممکـــــــن حمیـــــــد بابـــــــا ژونـــــــدی وو (۸: ۱۷۷).

د حمید بابا سبک

سبک عربي نومونه ده، چې د سرو او سپینو زرو د ویلې کولو او تویولو پـه مانا راځي. په اصطلاح کې سبک د ویلو او لیکلو ځانګړي ډول او طرز تـه ویل کیږي. د عربي د سبک په مقابل کې اروپایان د (Style) ویـی کـاروي، که څه هم، چې د ستایل ویی تر سبک ډېر پراخوالی او ارتوالی لـري ؛ ځکـه چې لوېدیځوال د ټولو کړو وړو (لکه نڅا، رسم او داسې نورو) لپـاره، چې پـه یوه ځانګړي او ممتـاز ډول سره وي (Style) کـاروي. د پـاړسـو پخوانیـو ادیبانو به د سبک پرځای د فن، طرز، سیاق، طریقـه، شېوه اسلوب دا او داسې نور ویي کارول ؛ مګر اوس د سبک نومونه او ویی ډېر دود شوی دی (۴: ۷۱).

د پښتـو ادبیاتو ګرده څېړونکي او پوهـان پـه دې عقیـده دي، چـې د هنـدي سبک بنستېونه، په پښتو شاعرۍ کـې تـر هرچا د مخه عبدالحمیـد مومنـد دود کړي دي او زیار یې ایستلی دی. د دغـه ادبـي سبک لـه غوښتنو سره سم، خو د اعتدال د حد په ساتلو سره، خپله شاعري عیـاره کړې ده. د دې سبک لـه ځینـو ځانګړنو لـه خپلولـو سـره سره، حمیـد د خپـل شعر جولـه پښتني وساتله او دا پـه دې مانـا، چې ده پـه دې برخـه کـې منځلاری وو او په منځني ډول یې د هندي سبک بنستېونه خپل کړل (۱۳: ۳۰۹).

ادبپوهانو د هندي سبک ستري ځانګړنې داسې ښوولې دي:

۱ – د دغه سبک تابع آثار زیاتره ابهام او پیچلتیا لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲ – د دغه سبك خاوندانو د خپلو پخوانيو شعري دودونو په پرتله، نويو مضامينو او د تازه فکر د پيداکولو خواته پام کړی دی.
۳ – ايجاز د دې سبك بله ځانګړنه ده. د دغه سبك شاعران ډېرې خبرې په لنډو ويناوو کې ځرګندولای شي.
۴ – دقيقو تشبيهاتو او ځانګړو استعارو په دې شعرونو کې ځانګړې وده موندلې ده.
۵ – د هندي سبك پيرو شاعران د خپلو شعرونو د هر شعر په مسرو کې تناسب ساتي. د تقابل، مراعات النظير، مدعا و مثل او حسن تعليل د ادبي صنايعو په پاللو کې ډېر پياوړي دي.
۶ – د دې سبك په شعرونو کې متلونه، ګړنې او سيمه ييز ژبنې توکي ډېر کارېږي.
۷ – د دې سبك شعرونه د يو ځانګړي آهنګ او لحن (غاړې) لرونکي دي.
۸ – د دې سبك غزلې زياتره د مينې پر محور چورلي، حال دا، چې تر دې سبك د پخوانيو شاعرانو په شعرونو کې بېلابېل موضوعات ځرګند شوي دي . د دې سبك غزلې ځينې موضوعي بېلتون لري او همغږي پکې نه ليدل کېږي.
۹ – د هندي سبك پيرو شاعران زياتره د نکته سنجۍ او مضمون تراشۍ په فکر کې وي او د شعر دودېزو آرونو ته دومره پام نه کوي. د غزلو د بيتونو ډېروالی او د قافيې د تورو تکرار او نور د هندي سبك په پيروۍ رامنځته شوي شعرونو کې ليدل کېږي .
۱۰ – افراط، تفريط، اغراق او مبالغه د هندي سبك په تابع شعرونو کې ډېره ليدل کېږي (۱۴: ۲۱۴، ۲۱۵) .
سيد محی الدين هاشمي د هندي سبك ځانګړنې داسې راپېژني:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱ - د نویو او بکرو خبرو لپاره هڅه.
۲ - مضمون پنځونه (آفریني).
۳ - د لفظي او معنوي صنعتونو په ډېرې کارونې سره د وینا پېچلتیا او کړکیچ.
۴ - په مبالغه کې غلو او افراط.
۵ - د مضمون او تشبیه د رامنځته کولو لپاره له چاپېریال او شاوخوا څخه ګټنه.
۶ - د ارسال المثل صنعت ډېره کارونه.
۷ - د تخیل زیاته ژورتیا (۱۱: ۹۵).

کوم څه، چې تر ټولو د مخه د حمید بابا په شعرونو کې د پام وړ دي، دادي:
۱ - حمید د هندي سبك پیرو دی او د دې سبك یو ستره ځانګړنه دا وه، چې شاعر به په شاعرانه دنیا کې د عشق یوه افسانوي نړۍ جوړوله او د هغې په بیان کې به یې ډول ډول خیال بافي کوله. د غزل په ډېره برخه کې به د معشوقې د سترګو، بڼو، وروځو او قد ستاینه کېده. شاعر به د سترګو په ګولیو لګېدلی یا به د بڼو په غشو ژوبل شوی وو او یا به د بېلتون په اور لولپه وو. خو هغه داسې یو شاعر نه دی، لکه د دې سبك نور لاروي، چې د مضمون مانا او موخه په الفاظو کې نغاړي او په مشکل سره ترې مانا اخېستل کېدای شي لکه کاظم خان شیدا.
۲ - د حمید بابا د شعرونو بله ځانګړنه داده، چې هغه د خپل مطلب او مدعا د اثبات لپاره له ارسال المثل څخه کار اخلي. البته نور ادبي او هنري صنایع، لکه تلمیح عارفانه تجاهل حسن تعلیل، استعارې، تشبیه او کنایې کارونه هم د ده د هنر غوره ننداره ده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳ - د حمید د شعرونو بله ځانګړنه داده، چې هغه ته د دغې دورې د نورو شاعرانو پرخلاف کارېدلي تشبيهات ښه نه ایسي او هڅه کوي، چې ډېر نوي او ابتکاري تشبيهات او استعارې بیاموميي او همدارنګه هغه تشبیه او استعارې په خپلو شعرونو کې ځای کړي، چې په پښتني چاپېريال کې دود دي او پښتانه ورسره اشنايي لري.

۴ - د حمید په شعرونو کې نه یواځې نازك خيالي، نادر تشبيهات، استعارې، مبالغې او نورې ادبي پسولنې او یا د شاعرۍ دودیزو نومونو او سېمبولونو، لکه (بلبل، آهو چشم مجنون، ليلا، پتنګ، شمه، شيرين او فرهاد) دود موندلی دی ، بلکې د ده د شعرونو بله غوره ځانګړنه داده، چې هغه د ټولنې له ښو او بدوسره سیده اړیکی لري او د پندونو او وجیزو ترڅنګ داسې شعرونه هم لري، چې د ټولنې هر وګړي ته داسې ټولنیزه لارښوونه کوي، چې بنسټ يې پر کار باندې ولاړ وي (۵: ۲۶۹- ۲۷۱).

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

تړنګ څه ته وايي ؟

تړنګ هغه ژبنی يوون دی، چې دوه يا لـه دوو ډېر ژبني يوونونـه، ويـي او توکي سره ونښلي او يوويی او يا يومانيز جوړښت ترې جوړ او ځانله مانا وښندي (۳: ۲۹).

تړنګ د هغـو دوو يـا ډېـرو (خپلواکـو او نـاخپلواکو) ويـيونـو او ګړونـو يـو ځای کېده دي چې رغنده توکي يې يو له بله سره پښوييز اړيکی ولـري يا د دوو يا ډېرو خپلواکو او ناخپلواکو ګړونو غونډ دی، چې برخې يې يو لـه بل سره پښوييز اړيکی ولري. د تړنګونو د څېړنې او لوستنې څخه داسې ښکاري، چې تړنګونه د مانا او جوړښت له مخې بېلابېل ډولونه لري.

د تړنګ ځانګړنې:

۱ - تړنګ له دوو يا ډېرو خپلواکو او ناخپلواکو ګړونو او وييونو څخه جوړېږي.

۲ - په تړنګ کې يوويی د بل تابع ګرځي.

۳ - په تړنګ کې د وييونو ترمنځ غونډله پوهيز اړيکی ټينګېږي.

۴ - تړنګ تر ويي پراخ او تړښتي مانا ښکندوي.

۵ - د غونډلې او تړنګ ترمنځ توپير او بېلوالی اړين دی (۱: ۳۹،۴۱).

د تړنګ ډولونه:

په پښتو کې تړنګونـه لومړی په دوو ډلـو وېشـل کېـږي، چې هره ډلـه بيا نورې برخې لري، هغه دوې ډلې دادي:

الف ـ نوموال تړنګونه:

هغه تړنګونـه دي، چې د تړنـګ آره او بنسـتېزه برخـه يـې نـوم وي او دغـه تړنګونـه پـه غونډلـه کې د ايښي او پـه نوموالـه غونډلـه کې د ايښـوني پـه برخه کې راځي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوموال تړنګونه دا لاندې ډولونه لري:

۱ - تولي تړنګونه:

دا هغه تړنګونه دي، چې د یو نوم اړوندتیا بل نوم یا نومځري سره شوې وي. د پښتو ژبې په تولیزو تړنګونو کې یو تولنومی او بل تولنوم راځي.

تولنوم له تولنومي څخه وروسته راځي. جوړښت یې په دې ډول دی:

تولوییکی (د) + نوم + نوم، د + تولنومی + تولنوم: د کابل ښار

تول تړنګ د مانا له مخې د لاندې موخو لپاره راځي:

- د تول او تړاو لپاره: د ښوونځي نجونې.
- د ځانګړتیا لپاره: د کندوز خټکي.
- د ورته والي لپاره: د سترګو تور، د عقل لاس.
- د څرګندتیا لپاره: د ازادۍ څلی.
- د ظرفیت لپاره: د تېلو بوتل، د اوبو ګیلاس.
- د وړتوب لپاره: د دوستۍ وړ.

۲ - ستاینوم تړنګونه:

دغو تړنګونو ته، چې په عامه توګه ستاینوم تړنګونه وایي، هغه تړنګونه دي، چې د یو نوم یا نومځري د اکر څرګنوالی د ستاینوم له لارې څرګند او وښوول شي، لکه: ښکلی ښار، زیړ ګل....

په پښتو کې ستاینوم تړنګونه داسې جوړېږي:

(ستاینوم + نوم) (نوم + نوم) (نوم + ستاینوم) (نوم + کړول) (نوم + کړ ستاینوم)

(ستاینوم + ستاینوم)

۳ - شمېر تړنګونه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ترنګونه دي ، چې له شمېر او نوم يا شمېرنوم او شمېرلي څخه رغېدلي وي. جوړښت يې داسې دی: شمېرنوم + نوم.
په پښتو ژبه کې شمېرنوم له خپل شمېرلي څخه مخکې راځي، لکه: دوه قلمونه، يو کور پينځه خونې.

۴ - کړول ترنګونه:

هغه ترنګونه دي، چې د جوړښت بنسټي او آر توکي يې کړولونه وي. دا ترنګونه د بېلابېلو ماناوو د ځرګندونې لپاره له ځينو نورو وييونو (تېنګار، شمېرنوم، نوم سربلونه او اوستربلونه) سره يو ځای کېږي او ټول ترنګ يې د کړول په توګه په غونډله کې کارېږي او په لاندې ښو جوړېږي:

الف - کړول + کړول = کړول ترنګ، لکه: هلته دلته، ښکته پورته، لاندې باندې او نور.

ب - نوم + نوم = کړول ترنګ، لکه: غرونه غرونه، ځولۍ ځولۍ، کوټې کوټې، دلۍ دلۍ.

ج - ستاينوم + ستاينوم = کړول ترنګ، لکه: پټ پټ، غټ غټ، نيم نيم ، لوی لوی.

د - شمېرنوم + شمېرنوم = کړول ترنګ، لکه: پينځه پينځه، يو يو، شل شل.

ه - شمېرنوم + شمېرنوم + نوم = کړول ترنګ، لکه: يو دوه ورځې، دوه درې قلمونه.

و - ستاينوم + کړول = کړول ترنګ، لکه: ډېر نږدې، ډېر ژر.

ز - نومځری + نومځری = کړول ترنګ، لکه: ځوك ځوك، کوم کوم.

ح - ستاينوم + ستاينوم = کړول ترنګ، لکه: ډېر ښه، ډېر هوښيار.

۵ - تېنګار ترنګونه:

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پښتو کې دا ډول ترنګونه له دوه همغږو او همهانیزو ویپونو څخه رغېدلي دي. درې ډولونه لري:

۱ – چې یو ویی په ترنګ کې کټ مټ بیا راشي.

۲ – چې یو ویی په لږ بدلون سره بیا راشي. لکه: ډز ډوز، ټك ټوك، درب دروب، سم دم.

۳ – چې په دویم ویي کې دلومړي توري پرځای (م) (پ) (ب) یا (و) راوړل شوي وي لکه: غنم منم، خړپړ، پتې متې.

۶ – وییك ترنګونه:

دې ته ځکه وییك ترنګ وایي، چې له وییکو او نومیز مرکز څخه جوړ شوي وي. په دې ترنګونو کې نومیز مرکز، نومځری، ستاینوم یا کوم بل نومیز ترنګ وي. په دې ډول ترنګونو کې وییکي له نوم څخه وروسته او هم د مخه کارېدای شي، لکه: په کور کې، تر کابل پورې او نور.

ب – کړ ترنګونه:

هغه ترنګونه دي، چې ستره مرکزي او آره برخه يې کړونه وي. دغه ډول ترنګونه تر ډېره په غونډله کې د ایښوني برخه جوړوي.

کړ ترنګونه پښوییزه مانا هم څرګندوي او په ځانګړې توګه یوه غونډله هم کېنل کېدای شي.

په پښتو کې کړ ترنګونه په لاندې ډول جوړېږي:

- نوم + کړنومی = کړ ترنګ، لکه: کتاب لوستل، لیك لیكل، په لار کې درېدل.
- کړنومی + کړ = کړ ترنګ، لکه: غوښتل کوم، رټل کوي او نور.
- کړول + کړ ترنګ = کړ ترنګ، لکه: عادلانه چلند کول.
- نوم + مرستیال کړ = کړ ترنګ، لکه: انسان یم.
- ستاینوم + مرستیال کړ = کړ ترنګ، لکه: جوړ یم.
- کړول + مرستیال کړ = کړ ترنګ، لکه: لرې یم، نږدې یم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- شمېرنوم + مرستیال کړ = کړ ترنګ، لکه: یوه ده، دوې دي.
- د یم، وم. مرستیال کړونه + کړونه یا کړ ستاینوم = کړ ترنګ، لکه:

راغلـــــــــــــــــــــــــــــــی یـــــــــــــــــــــــــــــــم

ګرځېدم، راغلی وم، ګرځېدلی یم .

لنډه دا ، چې په دې برخه کې د پښتو ژبې ډېر کړوال جوړښتونه کړ ترنګونه جوړولای شي. د ټولو بېلګې راخېستل د دې لنډې تنګې لیکنې پـــــــــــــــه اډانـــــــــــــــــه کـــــــــــــــــې نـــــــــــــــــه ځایېږي (۱۲: ۷۴ - ۷۷).

غونډ یا ترنګ د غونډلې د آرو او یا مرستیالو ټوکونو (نومونو، کړونو او ستاینومیزو کړولونو او وییکو) یو سست وییغونډ یا ترنګ دی. داسې چې رغنده توکي یې سره خپلمنځي پښوییز اړیکي پالي او شننوړ دي، خو د غونډلې دننه د یوه یوون یا واحد(Syntagm or Tagmeme) په توګه ناشنوني بلل کیږي او له نورو رغندو یوونو(Components or Constituents) سره یې پښوییز تړاو شتوالی لري. نه دا چې هر رغنده ټوك یې دغه راز اړیکي پرکار واچوي. په بله ژبه، یو عادي غونډ له ترښتي پلوه یو سست ترنګ بلل کیږي او هغه دا ، چې رغنده ټوکونه (ګړونه، وییونه او وییکي) یې په خپل منځ کې د پښوییز ادلون بدلون منونکي دي. هم د نحوي توکو لکه تولي سربل (د) او داسې نورو توکو د خونديیښې او هم د اوډون او سمون، پېر د اغېزمنتې له مخې. هر ګوره، خج،آهنګ او نور بشپړاند " نازنځیري " توکونه یې سره زیاتره یووالی لري او پر هماغه غوره یا وروستي توك یې ټیکاو مومي (۶: ۲۲۳).

په شعري کره کتنو کې دا زیاته دود ده، چې وایي: پلانې شاعر خورا ښه او ښــکلي

((ترنګونه)) هم کارولي دي. په دغه تړاو استاد اسدالله غضنفر لیکي: په ترنګ کې چې له دوو یاتر دوو له ډېرو وییونو رغېږي، یوه نوې مانا

(c) ketabton.com: The Digital Library

مومو. ترنګونه پر څلورو ډولونو وېشلای شو: تولي، ستاپوال، ورتنيز (تشبيهي)او استعاري ترنګونه. د پښتو پخوانو شاعرانو به ترنګونو ته ډېر پام نه کاوه. په شلمه پېړۍ کې د هنر دې اړخ ته پام وشو.
دلته ((ترنګ)) د وييپوهنې او بيا وييرغاونې(Word formation) په جاج نه، بلکې د غونډله پوهنې(نحوي) په جاج کارول کېږي او له همدې اړخه د ژبپوهنې په نومونه کې نحوي ترنګونه ، په بله وينا ، غونډونه (عبارتونه، فقرې) بلل کېږي. په دې توګه لومړي ډول ته (غونډله پوهيز يا نحوي ترنګ) ويل کېږي او دويم ډول ته (وييز يا لغوي ترنګ). لومړی ډول د دوو يا زياتوويونو او وييکو يوه ټولګه ده، چې په يوه غونډله کې د يوه شننوړ او ونجوړ يوون په توګه يو ټاکلی پښوييز او مانيز چار پرځای کوي، په نورو ټکو، يوه غونډله لومړی پر غونډونو وېشل کېږي، لکه (سپوږمۍ او زمری، د مازيګر پر درېو بجو په ملي بس کې، يوه سترادبي بنډارته، ځي) غونډله. وييز ترنګ بيا له دوو يا زياتو وييونو او وييکو څخه داسې رغښت مومي، چې نه يواځې شننوړ او ونجوړ نه وي ، بلکې پر دې سربېره يې بېلابېل رغنده توکي له غونډله پوهيز پلوه د يوه يواځيني خج او (پېر: آر، اوښتی) اړوند تابع وي، لکه: پيمخی، سترګوری، تمځی، ژبپوهنه، کتنپلاوی، له اوښکو ډکې سترګې، ژب-ساپوهنه....
په دې لړکې شعري غونډونه يا ((ترنګونه)) هم د نورو غونډونو غوندې تر هرڅه له مخه د اړوندو غونډلو د يوونونو په توګه، د جوليز، غونډله پوهيز جوړښت، چار و مانا له مخې په پام کې نيول کېدای شي او هله بيا له شعري- هنري پلوه ؛ او داچې له آره غونډله پوهيز غونډونه دي، نو اړينه نه ده، چې تل دې رغنده توکي يواځې خپلواك وييونه وي، بلکې لکه له مخه چې ورته نغوته وشوه، ناخپلواك هغه (وييکي: د ، له، په، پر، تر، سره، لاندې باندې، کې، پورې، پسې او...) هم رانغښتای شي او په

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې لړ کې د همدغو څلورګونو ترړنګونو((توالی اضافات)) چې په دوديزو ادبي فنونو کې ويار بلل کېده، اوس يې په ښېګڼو کې شمېرل کېږي.
دادی، دلته يې څو بېلګې وړاندې کېږي:
برندې سترګې، لکه: د اسمان ستورې، په سترګو سترګو کې، پر بلې ولاړه نجلۍ، سر پر زنګون، د وختو د اسوېلو تر سيورې لاندې، پر وربښمين بستر د ناز، د لمر په څنو کې، د ښېراز باور ګوګل، د ګل او بلبل په ژبه، بادونو لولنګرو، د کرلو پرندو وينو د ګلمينو ګلبڼونه د سپېدو د خزانزمولو سپېدارونو شنه خوبونه.
هرګوره،استاد غضنفر شعري ترړنګونه په څلورو نومېرلو(مشخصو) ډولو تـــــــــــــــــــــــــــــــــــولي، وصــــــــــــــــــــــــــــــــــفي تشبيهي او استعاري هغو کې رالنډ کړي، چې هغه هم د نوموالوغونډونو يوه برخه رانغاړي.که نه يواځې په نوموالو کې تولي داپېنځه ډوله دي همداسې توصيفي، بدلي، عددي، متممي قيدي... او ورپسې فعلي ډولونه هم همداسې درواخله .
پــه هــره توګــه، د ترړنګونــو هماغــه ســاده ډولونــه هــم ، چــې د دوو خپلواکو(ساده يا مشتقو) وييونو تر څنګ له تولي(د) پرته پکې نور وييکي دومره برخه نه اخلي، تر يووستويو وييونو څخه د شعري انځورونو (اېماژونو)، په تولیز جاج، د ((شعريت)) لپاره ښه ترا ليارہ هوارولای شي او د ژبني پوتنسيال د آر له مخې يې زېږون ناپايه (نامحدوده) دی، په بله وينا ، شاعر يې له اړتيا سره سم هرڅومره ډېر رامنځته کولای شي او هېڅکله له تنګسې سره نه مخا مخېږي.
استاد غضنفر هڅه کړې، د جيلاني جلان د شعر دارزونې په ترڅ کې هماغه څلور ډوله رابرسېره کړي:

د مازيګر په (پر) زېړ جبين به ګل ګل وکـرل شي
دا ځوان ګودر به اوس د نجونو په مذهب غـرېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته زیړ جبین وصفي تړنګ دی. د مازیګر زیړ جبین، استعاري تړنګ دی. څوان ګودر هم استعاري تړنګ دی. مانا داچې ګودر له انسان سره تشبیه شوی دی. بیا د تشبیه یو اړخ یانې مشبه به (چې دلته انسان دی) حذف شوی او یواځې یوه ځانګړنه یانې ځواني یې یاده شوې ده او د نجونو مذهب تولي تړنګ بولو، ځکه مذهب تولنوم او نجونې تولنومی دی.

متل دی وایي، د شال او شړۍ نه سره کېږي، خو په پکتیا کې شړۍ ښکلی او رنګین لباس دی. جلان وایي:

دې ته سور غرور هم ګونډه ماتی شي، سجدې کوي
دا د پسرلي شړۍ د لمر په (پر) اوږو ښخه ده

دلته سور غرور وصفي تړنګ (غرور) ستایلی او (سور) ستاینوم دی او د لمر اوږې استعاري تړنګ دی. د ښاغلي جلان شاعري له استعاري تړنګونو مالامالـه ده. د ده تړنګونه کابو ټول د ده خپل دي.

ژبپوهان وایي، چې په ځینو ژبو کې تړنګ جوړول اسانه دي، خو په ځینو نورو کې اسانه نه دي.... جلان د نوي انځور د جوړولو لپاره، د مانا رسولو لپاره او بل د تناسب لپاره تړنګونو ته مخه کوي. دی وایي:

زموږ د کلي له اسمانه هر چا کړې ولجه
چا ترینه لپو کې سپوږمۍ وړې چا لمر وړی دی

دلته د کلي د اسمان تړنګ په وریسي مسره کې له لمر و سپوږمۍ سره هم د انځور په بشپړولو کې برخه اخلي، هم تناسب زېږوي.

دا خبره چې تړنګ جوړول په پښتو کې د نورو ژبو او بیا پارسي هومره اسان نه دي، سمه نه ده، ځکه، لکه پر همدې ځېرکې چې رڼا واچول شوه، هره ژبه ((یو ناپایه رغاونیزه وړتیا او پوتنسیال لري))، دا بېله سکالو ده، چې په پښتو او بیا شعر و ادب کې له دغه پټ توانه د نورو او بیا پارسي ژبې هومره کار یا ګټه اخېستل شوې نه ده! (۷: ۲۶۱- ۲۶۴).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حمیدبابا د ژوند ، شاعرۍ اوشاعرانه ترڼګونو په اړه د لنډو مالوماتو له وړاندېینې وروسته خپلې اصلي موضوع ته ورځو چې په لاندې ډول ده:

www.melitahrik.com 0777 400 116

د حمیدبابا په شعرونو کې شاعرانه ترڼګونه

- ورېږ سترګې:

په پورتني ستاینوم ترڼک کې (ورېږ) ستاینوم او (سترګې) ستایلی دی. همدارنګــه د (عشق مې) په تول ترڼک کې (د) تولوییکی (عشق) تولنومی (مې) تولنوم دی. په لاندې بیت کې یې وګورئ :

که مې نه زمویې په ویار د ورېږو سترګو
مې د عشق په میخانه کې د مجاز را

(۱۰ : ۱)

- د عشق کبر وناز:

په پورتني تول ترڼک کې (د) تولوییکی (عشق) تولنومی او (کبر و ناز) تولنوم دی. په لاندې بیت کې کاربدلی:

چې مې نه وي سرکوزی چاته بې ښکلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دولته د عشق هسې کبر و ناز را
(۱۰: ۱)

- د ګړۍ مېلمنه ورا:

په پورتني ترڼک کې (مېلمنه ورا) ستاينوم ترڼک دی (مېلمنه) ستاينوم او (ورا) ستايلي . تول (د ګړۍ ميلمنه ورا) تول ترڼک دی (د) تولوييکی (ګړۍ) تولنومی او (مېلمنه ورا) تولنوم دی.

بېهوده يې زړه ترې په ډنګ پورې
د ګړۍ ميلمنه ورا ده دا دنيا
(۱۰: ۴)

- د هلکو تماشا:

په پورتني تول ترڼک کې (د) تولوييکی (هلکو) تولنومی او (تماشا) تولنوم دی.

مناسب نه دي ورتله د لويو خلکو
د هلکو تماشا ده دا دنيا
(۱۰: ۴)

- د عشق لاعلاج رنځ:

په پورتني ترڼک کې (لاعلاج رنځ) ستاينوم ترڼک دی (لاعلاج) ستاينوم (رنځ) ستايلی . همدارنګه تول ترڼک تولي هم دی (د) تولوييکی (عشق) تولنومی او (لاعلاج رنځ) تولنوم دی. بلخوا، تشبيهي ترڼک هم دی (عشق) مشبه (لاعلاج رنځ) مشبه به او ګډه ستاينه يې (د درملنې او علاج نشت) دی. د (بې دمه بې جړې منګور) په ستاينوم ترڼک کې (بې دمه او بې جړې) ستاينومونه او (منګور) ستايلی دی.

دا د عشق لاعلاج رنځ دی نه پوهېږم
که بې دمه بې جړې منګور دی دا
(۱۰: ۶)

- د عشق سياه رويي:

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوییکی (عشق) تولنومی او (سیاه رویي) تولنوم دی. د (کښېږدي انځور) په تول تړنګ کې (د) تولوییکی (کښېږدي) تولنومی (انځور) تولنوم دی.

هېڅ د عشق په سیاه رویۍ مه زهیرېږه
د ژوندون د کښېږدي انځـور دی دا
(۱۰: ۶)

- د زړګي ولې / ولۍ:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوییکی (زړګی) تولنومی (ولې/ ولۍ) تولنوم دی. بیا یو استعاري تړنګ دی (زړګی) قرینه (ولې) مستعارمنه (رګونه) مستعارله او (اوږدوالی، نری والی، جوړښت او نهیلي) وجه جامع ده. بلخوا (د زړګي ولۍ ربیل کېدل) یوه ګړنه او مانا یې (زحمت او کړاو رسېدل او ځورېدل) ده. د (کرېږ وروځې) ستاینوم تړنګ کې (کرېږ) ستاینوم او (وروځې) ستایلی دی.

چې ربېږي مې بې صرفې د زړګي ولې
کرېږ وروځې دې د یار که لور دی دا
(۱۰: ۶)

- د عشق تور:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوییکی (عشق) تولنومی او (تور) تولنوم دی. د (سرتورېدل) تړنګ یوه ګړنه ده، د نارینه لپاره د (سپکاوي او شرمېدو) او د ښځو لپاره د (کونډتون او بې مېړه کېدو) په مانا ګړنه، بلکې انګېرنه ده.

که سرتور د عشق په تور شې مه شرمېږه
د جملـه بدیـو سر پېغـور دی دا
(۱۰: ۶)

- د تورو سترګو تور:

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پورتني ترنګ کې (توري ستر ګي) ستاينوم ترنګ دی (تور) ستاينوم او (ستر ګي) ستايلی ، ټول ترنګ تولي دی (د) تولوييکی (توري ستر ګي) تولنومی او (تور) تولنوم دی. بلخوا دا يوه ګړنه او مانا يې (محبوب ، معشوقه) ده، ورسره بله انډول ګړنه (د زړه سر) ده.

چې په تله د سر و مال راځخه نه ځي
واقعې د تورو ستر ګو تور دی دا
(۱۰: ۶)

- د عشق غم:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (عشق) تولنومی او (غم) تولنوم دی.

چې يې زه له خپله غمه په امان کړم
د عشق غم دی که زما غمخور دی دا
(۱۰: ۶)

- د ښادۍ ستريوښي:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی(ښادي) تولنومی او (ستريوښي) تولنوم دی.

داچې ژاړي عاشقان ظاهر له غمه
د ښادۍ ستريوښي کاندي په دا
(۱۰: ۷)

- بې وياره وصل:

په پورتني ستاينوم ترنګ کې(بې وياره) ستاينوم او (وصل) ستايلی دی.

چې ادا کا ورته يار بې وياره وصل
ځان ته وايي عاشقان هاله ادا
(۱۰: ۷)

- د سمنبر پتون:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (سمنبر) تولنومی (پتون) تولنوم

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی، بیا ورتنیز یا تشبیهي ترڼګ دی (سمنبر) مشبه به (پتون) مشبه (جوړښت ، پوستوالی او نرموالی) یې ګډه ستاینه ده.

چې شبنم غوندې شبګیر واخېست په سر ما
کېښود سر په پتانه د سمنبر ما
(۱۰: ۸)

- د حاتم د داد نغمه:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (حاتم او داد) تولنومی او (نغمه) تولنوم دی. بلخوا ، استعاري ترڼګ هم دی (داد) قرینه (نغمه) مستعارمنه او (اوازه، خبرې) مستعارله دی. په همدې بیت کې د (غوږ درنول) ګړنه هم شته چې مانا یې (د چا خبره اورېدل) ده. د (صبر ګوهر) په تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (صبر) تولنومی او (ګوهر) تولنوم دی. بلخوا، یو استعاري ترڼګ هم دی (صبر) لوازم (ګوهر) مستعارمنه او (ثمره) مستعارله دی.

د حاتم د داد نغمه وربانديې ناورم
چې درانه کړه غوږ د صبر په ګوهر ما
(۱۰: ۸)

- د زړه سترګې:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (زړه) تولنومی (سترګې) تولنوم دی. بلخوا (د زړه په سترګو کتل) ګړنه او مانا یې (په ځیرتیا او دقت چاته لیدل) ده. همدارنګه د (زړه سترګې کېدل) بله ګړنه او مانا یې (ډېر ګران او خوږ، زړه ته رانږدې) ده.

د دنیا اهل دول د زړه په سترګو
واړه ولید تر ځان خوار و بتر ما
(۱۰: ۸)

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د ترکو منګولې:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوييکی (ترکو) تولنومی او (منګولې) تولنوم دی. د (پر زړه ګرځېدل) ترڼګ ګړنه او مانا يې (يو څوك يا څه يادېدل، په زړه ورېدل) ده. د (حنا لړمون) شعري ترڼګ کې (د) تولوييکی (حنا) تولنومی (لړمون) تولنوم دی.

چې منګولې يې د ترکو په زړه ګرځي
ډوب په وينو کې لړمون شه د حنا
(۱۰: ۹)

- د عشق تېغ:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوييکی (عشق) تولنومی (تېغ) تولنوم دی، بيا تشبيهي ترڼګ دی (عشق) مشبه او (تېغ) مشبه به او ګډ صفت يې (ځورول، په عشق او تېغ خوړلو کې د يو درد احساس) دی. په لاندې بيت کې يې وګورئ :

چې يې زړه د عشق په تېغ سوری سوری شي
لاعـلاج کـانـدي فريـاد لـکـه سُرنا
(۱۰: ۹)

- د خلوت عزيزان:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوييکی (خلوت) تولنومی او (عزيزان) تولنوم دی. د (ترکو کندی) بل تول ترڼګ دی چې (د) تولوييکی (ترکو) تولنومی او (کندی) تولنوم دی. (زړه بد بېدل) ترڼګ ګړنه او مانا يې(خپه کېدل، خوا بدېدل) ده.

د خلوت له عزيزانو مې زړه بد شه
ځان مې وشماره د ترکو په کندي بيا
(۱۰: ۹)

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د خط اره:

په پورتني تول ترړنګ کې (د) تولوييکی (خط) تولنومی او (اره) تولنوم دی. بلخوا تشبيهي ترړنګ هم دی (خط) مشبه (اره) مشبه به او ګډه صفت يې (يو ډول اغېز) دی.

وابه نه ړوم نـور مـخ له ساده رويـو
که د خط اره مې کښېږدي په تندي بيا
(۱۰ :۱۰)

- د عشق طاعونی رنځ:

پـه پـورتني تـول ترړنـګ کـې (طـاعوني رنـځ) سـتاينوم ترړنـګ (طـاعوني) ستاينوم او (رنځ) ستايلی دی (د) تولوييکی (عشق) تولنومی او (طاعونی رنځ) تولنوم دی. همدارنګه تشـبيهي ترړنـګ هم دی (عشـق) لـه (طاعوني رنـځ) سـره تشـبيه شـوی دی (عشـق) مشـبه (طـاعونی رنـځ) مشـبه بـه او (سرغړونه، ظلم او ستم) يې ګډه صفت دی.

چې د عشق طاعونی رنځ د حميد مل شـو
ژر به ښـخ شـي په هديره کې د ماشـو
(۱۰ :۱۰)

- د ګوندی زړه:

پورتنی ترړنـګ تـولي دی (د) تولـوييکی (ګونـدي) تولنـومی او (زړه) تولنـوم دی.

د ګوندی زړه ترېنه صبر کړه ناصحه !
له رندی سره حميد شه سوګندي بيا
(۱۰ :۱۰)

- د زړه سترګې، غوږ:

په پورتني تـول ترړنـګ کـې (د) تولـوييکی (زړه) تولنـومی (سـترګې او غـوږ) تولنوم دی.

ستـور د سر په سترګو غوږ اروي هم ويني

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستركي غوړ بويه د زړه بينا شنوا
(۱۰: ۱۱)

- د ښو غشي:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (بانه/ ښو) تولنومی (غشي) تولنوم دی. همدارنګه دا ترنګ تشبيهي هم دی (بانه) مشبه (غشي) مشبه به او ګډ صفت يې (جوړښت او د اغېز يورنګي) ده. په لاندې بيت کې يې وګورئ :

که هر څو د ښو غشي کاره ولي
يو له نښې د زړه نه درومي خطا
(۱۰: ۱۲)

- توبه په تندي ماتېدل:

د پورتنۍ ګړنې مانا (ټکنی کېدل، پښېماني) ده.

سل توبې کا د زاهد په تندي ماتې
پرې به نږدي په شېخۍ کې څه ويسا
(۱۰:۱۲)

- د محبت ناکردې:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (محبت) تولنومی او (ناکردې) تولنوم دی.

ناکردې د محبت وسرې ورکا
په يوه لاس کې پياله په بل همسا
(۱۰: ۱۳)

- د پرهېز پخته کاري:

پورتنی ترنګ تولي دی (د) تولوييکی (پرهېز) تولنومی او (پخته کاري) تولنوم دی. د (عشق زورمندي) تول ترنګ کې (د) تولوييکی (عشق) تولنومی او (زورمندي) تولنوم دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پرهېز پخته کاري شوه راته خامه
چې د عشق په زورمندۍ شوم شناسا
(۱۰: ۱۳)

- کاږه بانه:

په پورتني ستاينوم ترنګ کې (کاږه) ستاينوم او (بانه) ستايلی دی.

زه حميد کږو بڼو د ترکو غوښ کړم
په نصيب خطا ګوزار لګي رسا
(۱۰: ۱۳)

- آهو چشمه:

پورتنی ترنګ يو ترښتي ستاينوم دی، په لاندې بيت کې ستايلی هغه دی، چې د هوسۍ په څېر سترګې لري. خو په شعر کې څرګند نه ښکاري. (زړه وړل) ترنګ پکې ګړنه او مانا يې (مينېدل او عاشقېدل) ده.

آهو چشمو وړی زړه که هر څو بولم
نـه منـي لکه آهـو بلـل زمـا
(۱۰: ۱۳)

- ګلرخ:

په پورتني ترنګ کې (ګل) له (رخ) سره تشبيه شوی (ګل) مشبه به او (رخ) مشبه دی. ګڼ صفت يې (ښکلا) ده .

چې مې خيال شته د ګلرخو په ليمو کې
ګل ته نه دي مناسب کـتـل زمـا
(۱۰: ۱۴)

- د ښکليو در:

پـورتنی ترنـګ تـولي دی (د) تولـوييکی (ښـکليو) تولنـومی او (در) تولنـوم دی.

مرم که ژوم سر زما ، د ښکليو در دی
نشتـه ځـای بې دغـه دره بل زما
(۱۰: ۱۴)

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د ناکسو تروه ترخه:

په پورتني تول ترړنګ کې (د) تولوییکی (ناکس) تولنومی او (تروه، ترخه) تولنوم دی. ددې ترخنګ (تروه ترخه وړل) ګړنه او مانا يې (سپکې سپورې اورېدل، سرکوزول) ده.

وړې هزار تروه ترخه د ناکسانو
وايه ولې په يوه نمرې حلــوا
(۱۰: ۱۵)

- لاس تر زنې کېدل:

د پـــورتنی ګړنې مانـــا (نهیلـــی، هـــېښ و حیـــران) ده. همدارنګـــه د (لاس اوږدول) ګړنې مانا (ګدايي او سوالګري) ده.

چې په سوال اوږدوي لاس چاته حميده !
ښـــه يـې وړی لاس تـــر زنـې بې نـــوا
(۱۰:۱۶)

- بې ادبه سترګې:

په پورتني ستاينوم ترړنګ کې (بې ادبه) ستاينوم او (سترګې) ستايلی دی.
د (وچولی غوټه کول) ګړنې مانا (قهرېدل، غوسه کېدل، تندی ترېوول) ده.

هېڅ ادب مې بې ادبه سترګې ناخلې
که هر څو کا وچولی غوټه اديب زما
(۱۰: ۱۶)

- د غم لښکر:

په پورتني تول ترړنګ کې(د) تولوییکی (غم) تولنومی (لښـکر) تولنـوم دی .
په لاندې بيت کې يې وګورئ :

لا مې زيات آه و فرياد د غم لښکر کا
خېژوي مې فوج په سر زما نقيب زما
(۱۰: ۱۶)

- شوخې سترګې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

پورتنی تړنګ ستاینومیز دی (شوخې) ستاینوم او (سترګې) ستایلی دی.

سل ځله که قصد و کا نرګس په شوخو سترګو
هېڅ په هسکو سترګو کتی نه شي روی د ستا
(۱۰: ۱۸)

- هسکې سترګې:

په پورتني ستاینوم تړنګ کې (هسکه/ هسکې) ستاینوم او (سترګې) ستایلی دی.

سل ځله که قصد و کا نرګس په شوخو سترګو
هېڅ په هسکو سترګو کتی نه شي روی د ستا
(۱۰: ۱۸)

- د هجر غم:

پورتنی تړنګ تولي دی (د) تولوییکی (هجر) تولنومی او (غم) تولنوم دی.

غم د هجر کړم په وصل کې نابناده
په شربت کې خاورې مه شه ګول د چا
(۱۰: ۲۰)

- د مینې ډول:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوییکی (مینه) تولنومی او (ډول) تولنوم دی.

له وهلو به يې شرم څوك په څه کا
چې په غاړه شي د مینې ډول د چا
(۱۰: ۲۰)

- سرې شونډې:

پورتنی تړنګ ستاینومیز دی(سرې) ستاینوم او (شونډې) ستایلی دی.

دغه واړه ستا دسرو شونډو اثر دی
چې مونده شي د یمن تاثیر له ما
(۱۰: ۲۱)

- د وفا رسم و رواج:

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پورتني تول ترېنګ کې (د) تولوييکى (وفا) تولنومى او (رسم و رواج) تولنوم دى.

څو ترې زه رسم رواج د وفا غواړم
هومره لا راسره کړي جور و جفا
(۱۰: ۲۱)

- سپين لېمه:

په پورتني ستاينوميز ترېنګ کې (سپين) ستاينوم او (لېمه) ستايلى دى. د دې ترخنګ د (لېمه سپينېدل) ګړنې مانا (ډېره ژړا) ده. همدارنګه (توره بلا) ستاينوميز ترېنګ چې (توره) ستاينوم او (بلا) ستايلى دى. همداسې د (توره بلا پسې کول) ګړنې مانا (څوك بې ارزښته ګڼل او بې پروايي) ده.

ما په يار پسې لېمه په ژړا سپين کړه
يار په ما پسې کوي توره بلا
(۱۰: ۲۲)

- د قامت خيال:

پورتنى ترېنګ تولي دى (د) تولوييکى (قامت) تولنومى او (خيال) تولنوم دى.

هسې زه ستا د قامت په خيال تکيه کړم
هر نفس لکه موسى کړه په عصا
(۱۰: ۲۲)

- د عشق رنځ:

پورتنى ترېنګ تولي دى(د) تولوييکى (عشق) تولنومى (رنځ) تولنوم دى، بيا تشبيهي ترېنګ دى (عشق) مشبه او (رنځ) مشبه به، ګډ صفت يې (ځپل، ځورول او رنځول) دى. په لاندې بيت کې يې وګورئ :

نه سړى ورځنې مري نه ترې رغېږي
خداى دې څوك د عشق په رنځ مبتلا نه کا
(۱۰: ۲۳)

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د هجر اند ښنه:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکي (هجر) تولنومی او (اند ښنه)تولنوم دی. د (خوا له کمره لګېدل) ګړني مانا (ځورېدل او کړېدل) ده.

اند ښنه چې دې د هجر را په خوا شي
په هيبت مې لـه کمره لګي خوا
(۱۰: ۲۳)

- د خوبانو د خندا لايق:

پورتنی ترنګ تولي دی (د) تولوييکی (خوبان او خندا) تولنومی او (لايق) تولنوم دی. همدارنګه د (له عقله پلی) ګړنې مانا (ډېربې عقل) ده. بلخوا، يو وييکترنګ (ارتباطي ترکيب) هم دی، ځکه له آداتو څخه (له) پکې راغلی دی.

د خوبانو دخندا لايق به نه شي
څو يې عشق له عقله پلی جولانه کا
(۱۰: ۲۳)

- د حسن ازبکي:

پورتنی ترنګ تولي دی (د) تولوييکی (حسن) تولنومی او (ازبکي) تولنوم دی. د (صبر خونه تالاکېدل) ترنګ ګړنه او مانا يې (د بې صبرۍ پای او انتها، نه صبرېدنه، بې صبري) ده. د (صبر خونه) بل شعري تول ترنګ دی (د) تولوييکی (صبر) تولنومی او (خونه) تولنوم دی.

نه منمه ازبکي د هغه حسن
څو زما د صبر خونه تالانه کا
(۱۰: ۲۳)

- د خط توره:

پورتنی ترنګ تولي دی (د) تولنومی (خط) تولنومی (توره) تولنوم دی، بيا تشبيهي ترنګ دی (خط) مشبه او (توره) مشبه به، ګډ صفت يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

(اغېز او پرېکول) دی. په لاندې بیت کې یې وګورئ :

شا به نه کا مفت خواره وښکلي مخ ته
څو یې سر ته د خط توره تر ملا نه کا
(۱۰: ۲۴)

- د صبر قلا:

په پورتني شعري تول ترنګ کې (د) تولوییکی (صبر) تولنومی او (قلا) تولنوم دی.

محبت اسماني تندر دی ناصحه !
هیڅ فایده ورته د صبر قلا نه کا
(۱۰: ۲۴)

- د آه اور:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (آه) تولنومی (اور) تولنوم دی، بیا تشبیهي ترنګ دی (آه) مشبه او (اور) مشبه به ، ګډ صفت یې (ګرموالی) دی. په لاندې بیت کې یې وګورئ :

که هر څو یې لوغړن د آه په اور کړي
څوك به خوی له (د) کج روی د فلك نور کا
(۱۰: ۲۴)

- د شبنم ژړا:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (شبنم) تولنومی (ژړا) تولنوم دی، همداسې یو استعاري ترنګ هم دی (ژړا) قرینه (شبنم) مستعارمنه او (څاڅکی) مستعارله (نرمښت او رنګ او نور جوړښت) یې د جامع وجه ده. په لاندې بیت کې یې وګورئ:

یو د بل په درد و غم خوښ و خرم کا
د شبنم په ژړا ګل په خندا خور کا
(۱۰: ۲۴)

- د تږکۍ شنه نمري:

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پورتني ترنګ کې (شنه نمري) ستاینوم ترنګ دی (شین/ شنه) ستاینوم (نمري) ستایلی دی. همداسې تول ترنګ هم دی (د) تولوییکی (تګکی) تولنومی او(شنه نمري) تولنوم دی. د دې ترخنګ (د تګکی شنه نمري اغوستل) یوه ګړنه او مانا یې (مکر حیله، دروه، درغلنه) ده. بله ګړنه (برګ و بور کېدل) ده، مانا یې (رعب او هیبت غورځول) ده. د دې ترخنګ (خړکېدل) بله ګړنه او مانا یې (ګرمېدل او ملامتي) ده.

کله واغوندي شنه نمري د تګکۍ
کله خړ شي ځان له قهره برګ و بور کا
(۱۰: ۲۴)

- د مظلوم اوښې:

پورتنی ترنګ تولي دی (د) تولوییکی (مظلوم) تولنومی او (اوښې)تولنوم دی.

چې یې ختې د مظلوم په اوښو کېږي
دغه کور به زمانه د ظالم ګور کا
(۱۰: ۲۵)

- زړه تورول:

پورتنی ترنګ یوه ګړنه او مانا یې (اړیکی پرېکول، بدول ، زړه مړېدل) ده. همدارنګــه (مخ بل لور ته کول / مخ اړول) بله ګړنه ده چې مانا یې (بې وفایي، ناپامي، بې پروایي) ده.

یو دې زړه زما له بله لوریه تور کا
بیا دې مخ زما له لوري په بل لور کا
(۱۰: ۲۶)

- سر تورول:

پورتنی ترنګ یوه ګړنه او مانا یې (سوال او زاري کول) ده.

خلاص دې نه کړم د رقیب له سر درده

(c) ketabton.com: The Digital Library

که هـزار ځله مې سر درته سرتـور کا
(۱۰: ۲۶)

- هجر منګور:

پورتنی تړنګ تشبیهي دی (هجر) مشبه او (منګور) مشبه به، ګډ صفت یې (اغېز، رنځول او ځورول) دی. د (پر زړه منګور لګیا کول) تړنګ ګړنه او مانا یې (ځورول او کړول)ده.

څه به رنګ زما په ځای وي سمنبره
چې لګیا مې دې په زړه هجر منګور کا
(۱۰: ۲۶)

- سترګې سوځېدل:

پورتنی تړنګ یوه ګړنه او مانا یې (ډېره کول، شرمېدل ، ډارېدل او وېرېدل) ده.

چې پرې سوې را څخه سترګې د غمازو
غم دې زوم زما له دله هغه زور کا
(۱۰: ۲۶)

- د ښه مخ همای:

په پورتني تړنګ کې د (ښه مخ) تړنګ ستاینومیز دی (ښه) ستاینوم او (مخ) ستایلی دی. بلخوا، دا تړنګ تولي هم دی (د) تولوییکی (ښه مخ) تولنومی او (همای) تولنوم دی. همدارنګه یو استعاري تړنګ هم دی (همای) مستعارمنه (اغېز او ښکلا) مستعارله او (ښه مخ) قرینه ده.

د ښه مخ همـای هالـه کا په چا سیوری
چې شهپر د خط و خال راوړي پرواز کا
(۱۰: ۲۷)

- د ترکو جادو:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوییکی (ترکو) تولنومی او (جادو) تولنوم دی.

www.melitahrik.com 0771400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د ترکو په جادو ړانده کاږه دي
بېهوده ورته ناصح د پند اواز کا
(۱۰: ۲۷)

- ترپښو لاندې ښاخونه پرې کول:

پورتنی ترړنګ یوه ګړنه او مانا یې (ځان زیانمنول، خپلې پښې وهل) ده.
بله ګړنه (په زړه نهالول) ده چې مانا یې (غوښتل، منل، لورول) ده.

پرېکوي تر خپلو پښو لاندې ښاخونه
چې بدي د عزيزانو په زړه نهال کا
(۱۰: ۲۸)

- د برېښنا په رڼا ستن پېيل:

پورتنی ترړنګ یوه ګړنه او مانا یې (ناشونی کار کول، ستونزمن کار کول) ده.

نا لايق چې لايقت په نسب غواړي
د برېښنا په رڼا ستن پېيي جنجال کا
(۱۰: ۲۹)

- د مهر مخ:

په پورتني شعري تول ترړنګ کې(د) تولوييکی (مهر) تولنومی (مخ)تولنوم دی. بل تول ترړنګ د (مينې رنځ) دی. (د) تولوييکی (مينه) تولنومی (رنځ) تولنوم دی. بلخوا، تشبيهي ترړنګ هم دی (مينه) مشبه او (رنځ) مشبه به، ګډ صفت يې(خوږوالی، ښکلا) دی. په لاندې بيت کې يې وګورئ :

بيانګار د مهر مخ راته ښکاره کا
بيا يې رنځ زما د مينې دوباره کا
(۱۰: ۳۰)

- د سکون اوم تار:

په پورتني ترړنګ کې (اوم تار) ستاينوم ترړنګ دی (اوم)ستاينوم

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

(تار)ستايلي دی.همدارنګه (د) تولوييکی (سکون) تولنومی (اوم تار) تولنوم دی. د دې ترځنګ (په اوم تار ګنډل/ په خام تار تړل) تړنګونه ګڼل کيږي چې مانا يې (بې پايلې چار، ناسم حالت کې پرېښوول) ده.

چې ګنډلی د سکون په اومه تار وو
هغه زخم مې يې بيا پاره پاره کا
(۱۰: ۳۰)

- خونخوار خيال:

په پورتني ستاينوم تړنګ کې (خونخوار) ستاينوم (خيال) ستايلي دی. د دې ترځنګ

(زړه د مينې فواره کول) ګڼل کيږي او مانا يې (ډېره مينه ورکول، په مينه کې ډېر اخلاص) ده. د (مينې فواره) هم شعري تول تړنګ دی چې (د) تولوييکی (مينه/ مينې) تولنومی او (فواره) تولنوم دی.

خونخوار خيال د يار رانغی تماشو له
که مې زړه ورته د مينې فواره کا
(۱۰: ۳۱)

- لاس پر سر راکښل:

پورتنی تړنګ يوه ګڼه او مانا يې (مهرباني، زړه سوی، پالنه) ده.

هېڅ مې يار د مهر لاس په سر رانه کېښ
که هر څو مې ځان يتيم او بېچاره کا
(۱۰: ۳۱)

- ګلګونې جامې:

په پورتني تشبيهي تړنګ کې (ګل) مشبه به (ګون) د تشبيه توری او (جامې) مشبه دی. همداسې (ګلګونې جامې اغوستل) ګڼه او مانا يې (پسولل، ښکلنه او سينګارونه) ده.

چې ګلګونې جامې اغوندي سواري کا
خدای زده بيا د چا د قتل تياري کا

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۰: ۳۲)

- د سرو شونډو رموز:

پورتنی ترنګ تولي دی (د) تولوییکی (سرې شونډې) تولنومی او (رموز) تولنوم دی. د ټول ترنګ په منځ کې بل ستاینوم ترنګ (سرې شونډې) دی. (سرې) ستاینوم او (شونډې) ستایلی دی.

په رموز يې د سرو شونډو نه پوهېږم
چې د خلکو غمخواري کا خونخواري کا
(۱۰: ۳۲)

- د اوښو دُر:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی(اوښې) تولنومی (دُر) تولنوم دی، بیا تشبیهي ترنګ هم دی (اوښې) مشبه او(دُر) مشبه به، ګډ صفت يې (جوړښت او روښوالی) دی. په لاندې بیت کې يې وګورئ :

تويـوي په لپـو لپـو دُر د اوښـو
چې مې سترګې د دیدن خریداري کا
(۱۰: ۳۲)

- بې لاسه لستوڼی:

په پورتني ستاینوم ترنګ کې (بې لاسه) ستاینوم (لستوڼی) ستایلی دی.

لکه بې لاسه لستوڼی څه کړای نه شي
هسې بې فضله بنـده دی مضطرب
(۱۰: ۳۵)

- مزرۍ سترګې:

په پـورتني ستـاینوم ترنـګ کـې (مـزرۍ) سـتـاینوم (سـترګې) سـتـايلی دی. همداسې (خوب حرامول) ګڼنه او مانا يې (نارامول) ده.

ستا مزرو سترګو حرام کا
د حـرم په هوسو خواب
(۱۰: ۴۱)

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د ستړګو قصاب:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (ستړګې/ ستړګو) تولنومی (قصاب) تولنوم دی، بیا تشبیهي ترنګ دی (ستړګې) مشبه او(قصاب) مشبه به، ګډ صفت یې (ځور، رنځ، ظلم او ستم) دی. په لاندې بیت کې یې وګورئ :

کشتني غوندې ولاړ یم
ستا د ستړګو په قصاب
(۱۰: ۴۱)

- د بڼو سیخ:

پورتنی ترنګ تولي دی (د) تولوییکی (بانه) تولنومی (سیخ) تولنوم دی، بیا تشبیهي ترنګ دی (بانه) مشبه او(سیخ) مشبه به،ګډ صفت یې (جوړښت او اغېز) دی. په لاندې بیت کې یې وګورئ :

زړ په زړ به مې کا غوښې
د بڼو په سیخ کباب
(۱۰: ۴۱)

- د حسن دریاب:

په پورتني شعري تول ترنګ کې (د) تولوییکی (حسن) تولنومی (دریاب) تولنوم دی. په لاندې بیت کې یې وګورئ :

ستا د حسن و دریاب ته
غیر حسن دی حباب
(۱۰: ۴۲)

- د هجر عذاب:

پورتنی ترنګ تولي دی (د) تولنومی (هجر) تولنومی (عذاب) تولنوم دی، بیا تشبیهي ترنګ دی (هجر) مشبه او (عذاب) مشبه به ، ګډ صفت یې (کړاو او رنځ) دی. په لاندې بیت کې یې وګورئ :

خدای دې نه سېځي حمیده !

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوك د هجر په عذاب

(۱۰: ۴۲)

- د صبر خانمان:

په پورتني تول ترښک کې (د) تولوییکی (صبر) تولنومی (خانمان) تولنوم دی، بیا تشبیهي ترښک دی (صبر) مشبه او (خانمان) مشبه به ، ګډه صفت یې (جوړښت) دی. په لاندې بیت کې یې وګورئ :

څکه ما څخه آرام و قرار ورك شه
چې مې اوښو کړه د صبر خانمان ډوب

(۱۰: ۴۲)

- د حیا د بحر دُر:

په پورتني تول ترښک کې (د) تولوییکی (حیا او بحر) تولنومی او (دُر) تولنوم دی. د (صبرجهازونه) بل تول ترښک دی (د) تولوییکی (صبر) تولنومی او (جهازونه) تولنوم دی .

د حیا د بحر دُر یې مونده نه شي
که د صبر جهازونه کړم چندان ډوب

(۱۰: ۴۳)

- د اوښو توپان:

په پورتني تول ترښک کې (د) تولوییکی (اوښې) تولنومی او (توپان) تولنوم دی.

هېڅ پروا نه کا په غم د هر ژړانده
که جهان کړم زه د اوښو په توپان ډوب

(۱۰: ۴۳)

- د زړه کبوتر:

په پورتني تول ترښک کې (د) تولوییکی (زړه) تولنومی او (کبوتر) تولنوم دی.

څه ښادي به کبوتر زما د زړه کا

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې کښېوتی په لاس باز يې د رقيب
(۱۰: ۴۴)

- داغلی زړه:

په پورتني ستاينوم ترنګ کې (داغلی) ستاينوم دی (زړه) ستايلی دی.

د داغلي زړه له آهه شم څه شان چپ
د چمن په ګلو نه وي بلبلان چپ
(۱۰: ۴۵)

- د مراد ډيوه:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (مراد) تولنومی او (ډيوه) تولنوم دی. همداسې (په اوبو ډيوه بلېدل) ترنګ ګڼنه او مانا يې (بختورېده، طالعمني) ده.

په اوبو به دې ډيوه شي د مراد بله
که صدف غوندې په صبر کړې دهان چپ
(۱۰: ۴۵)

- د زړه قبله:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (زړه) تولنومی او (قبله) تولنوم دی. بلخوا، يو استعاري ترنګ هم دی (زړه) قرينه (قبله) مستعارمنه (غوښتنه او هيلې) مستعارله دی.

خدای قبله زما د زړه که ذات د ښکليو
که بد ذات په دا باله شم که نيك ذات
(۱۰: ۴۶)

- مړاوې سترګې:

په دې ترنګ کې(مړاوې) ستاينوم (سترګې) ستايلی دی. ددې ترڅنګ (سترګې مړاوېدل) ترنګ ګڼنه ده، مانا يې (د سترګو اغېز ښندې، شرمېدل، حيا کول) ده.

بې د يار له مړاوو سترګو چې کج ګوري

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګڼه نه کا رنځوران چاته جواب سخت
(۱۰: ۴۷)

- خونخوارې سترګې:

په پورتني ترکیب کې (خونخوارې) ستاینوم (سترګې) ستایلی دی. د (سترګو خونخوارېدل) ترکیب ګړنه او مانا یې (د سترګو اغېز ښندې، چاته د کړاو او ځور رسول) ده.

له خونخوارو سترګو څه شفقت غواړې
مقرر چې وي په زړه اهل قصاب سخت
(۱۰: ۴۷)

- د غم سخرې غوټې:

په پورتني تول ترکیب کې(د) تولوییکی (غم) تولنومی او(سخرې غوټې) تولنوم دی. د تول ترکیب په منځ کې بل ستاینوم ترکیب (سخرې غوټې) دی(سخرې) ستاینوم او (غوټې) ستایلی دی.

سخرې غوټې مې د غم دي زړه ته پروتې
کشکې خدای که راپیدا ګره کشای دوست
(۱۰: ۴۸)

- شوخ کتل:

په پورتني ترکیب کې (شوخ) کړول (کتل) کړولی دی. د (په غټو سترګو رندېدل) ترکیب ګړنه او مانا یې (په لوی لاس ځان یا خپله ورتیا نفی کول) ده.

یار دې ویار زما د شوخو کتو نه کا
زه په غټو سترګو روند یم لکه بوت
(۱۰: ۴۹)

- غوړ کول:

پورتنی ترکیب یوه ګړنه او مانا یې (اورېدل، غوږ نیول، غوږ درنول) ده.

ښکلي نه درنوي غوږ په نورو دُرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په غوږ کاندي حميده ستا ياقوت
(۱۰: ۴۹)

- د زړه تابنده نمر:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوييکی (زړه) تولنومی او (تابنده نمر) تولنوم دی. د تول تړنګ په منځ کې بل تړنګ (تابنده نمر) ستاينوميز دی (تابنده) ستاينوم او (نمر) ستايلی دی.

چې ښکاره زما د زړه تابنـده نمر شه
د سپوږمۍ له لاسه هلته مشال پرېووت
(۱۰: ۵۰)

- د هلال مات کچکول:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوييکی (هلال) تولنومی او (مات کچکول) تولنوم دی. د تول تړنګ په منځ کې بل ستاينوم تړنګ (مات کچکول) دی (مات)ستاينوم او(کچکول) ستايلی دی. بلخوا ، يو تشبيهي تړنګ هم دی (هلال) مشبه به(مات کچکول) مشبه او (جوړښت) يې ګډ صفت دی. د (روټۍ موړګه) تول تړنګ کې (د) تولوييکی (روټۍ) تولنومی او (موړګه) تولنوم دی.

شـوم فلك د روټۍ موړګه هالـه ورکړه
چې له لاسه مات کچکول د هلال پرېووت
(۱۰: ۵۰)

- نمرمخی:

پورتنی تړنګ له دوو توکو (نمر + مخ) څخه رغېدلی، يو ترلی ستاينوم دی. بلخوا (نمر) مشبه به (مخ) مشبه او(ښکلا) يې ګډ صفت دی.

دا مې پرېوتـه پېښنـه د زړه لـه داغـه
که د لاس نه د نمرمخي مشال پرېووت
(۱۰: ۵۰)

- د مينې زخم:

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (مینه) تولنومی او (زخم) تولنوم دی.

د اشنا د مینې زخم په عذاب کړم
چې ترې نه ووځي خوناب د شکایت
(۱۰: ۵۱)

- د تن کور:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (تن) تولنومی او (کور) تولنوم دی. همدارنګه یو تشبیهي ترڼګ هم دی (تن) مشبه (کور) مشبه به او ګډه صفت یې (فزیکي جوړښت) دی.

د تن کور به مې لرغون وو مینې سوی
که مې نه راتلی ژړا په حمایت
(۱۰: ۵۱)

- سر کوزول:

پورتنی ترڼګ یوه ګړنه او مانا یې (منل، تسلیمېدل، سرټیټول) ده.

سر زما سرکوزي نه مني د تاج
ګنه تاج زما و سر ته دی محتاج
(۱۰: ۵۳)

- د عشق طفل:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوییکی(عشق) تولنومی او (طفل) تولنوم دی. همدارنګه یو تشبیهي ترڼګ هم دی (عشق) مشبه (طفل) مشبه به او ګډه صفت یې (نا لېوي او غیرعادي کړنې) دی.

که د عشق طفل څه لږه که خوله پټه
اپلاتون څخه کا سم سیده تقریر کج
(۱۰: ۵۴)

- د زلفینو مار:

په پورتني تول ترڼګ کې(د) تولوییکی (زلفین) تولنومی او (مار) تولنوم

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی. همدارنګه یو تشبیهي ترنګ هم دی (زلفین) مشبه (مار) مشبه به او ګډ صفت یې (جوړښت) دی. د (عشق دم) په شعري تول ترنګ کې (د) تولوییکی (عشق) تولنومی او (دم) تولنوم دی.

یوه ورځ به خوړ حمید مار د زلفینو
اوس په دم د عشق پاړو شه زما روح
(۱۰: ۵۷)

- د مهر لاس:

په پورتني ترنګ کې (د) تولوییکی(مهر) تولنومی او (لاس) تولنوم دی. بلخوا، یو استعاري ترنګ هم دی (مهر) مستعارمنه (لورېینه، مهرباني) مستعارله (لاس) قرینه او (حب یا مینه) وجه جامع ده.

په خدمت به دې جهان د وړاندې درومي
که د مهر لاس کړې وړاندې لکه صبح
(۱۰: ۵۷)

- سپین ویل:

پورتنی ترنګ ګړنه او مانا یې (رښتیا ویل، پاك ویل، غوخ ګړېدل) ده.

سپین ویل کوه د حق عبدالحمیده!
که په ژبه اوېزاندې، لکه صبح
(۱۰: ۵۷)

- د حیات اوبه:

په پورتني شعري تول ترنګ کې (د) تولوییکی(حیات) تولنومی او (اوبه) تولنوم دی.

څو اوبه دې د حیات نوشلې نه دي
دا دې واړه ناداني ده وهې جڅ
(۱۰: ۵۸)

- د نفس سپی:

په پورتني ترنګ کې (د) تولوییکی (نفس) تولنومی او (سپی) تولنوم دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلخوا، تشبیهي ترنګ هم دی (نفس) مشبه (سپی) مشبه به او (بې پروایي، ناروا کول) یې ګډه ستاینه ده.

که منډې درسره خوله په هر طعام کې
د نفس سپی دې مردار خوره نه که چخ
(۱۰: ۵۸)

- د ګېډې ښاه:

په پورتني تول ترنګ کې(د) تولوییکی (ګېډه) تولنومی او (ښاه) تولنوم دی. همدارنګه یو تشبیهي ترنګ هم دی. (ګېډه) مشبه (ښاه) مشبه به او ګډ صفت یې (جوړښت) دی.

هسې پرېوتې نسکور د ګېډې ښاه ته
چې دې نه دی یاد په زړه چاه د زنخ
(۱۰: ۵۸)

- د اوښو اوبه:

په پورتني تول ترنګ کې(د) تولوییکی (اوښې) تولنومی او (اوبه) تولنوم دی. همدارنګه تشبیهي ترنګ هم دی (اوښې) مشبه (اوبه) مشبه به او (جوړښت) یې ګډ وصف دی.

تل د اوښو په اوبو کې لره تر مخ
په دغو اوبو کې لید شي د دلبر مخ
(۱۰: ۵۸)

- د مخ ډیوه:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (مخ) تولنومی او(ډیوه) تولنوم دی. بلخوا، یو تشبیهي ترنګ هم دی (مخ) مشبه (ډیوه) مشبه به او ګډ صفت یې (جوړښت او ښکلا) ده.

- مخ سورکول :

دا یوه ګړنه او مانا یې (وهل ډبول) ده.

د یوسف د مخ ډیوه شوه هاله بله

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې يې سور کړ په څپېړو برادر مخ
(۱۰: ۵۸)

- د نمر مخ:

په پورتني تول ترکيب کې (د) تولوييکی (نمر) تولنومی او (مخ) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترکيب هم دی (نمر) مشبه به (مخ) مشبه او ګډه صفت يې (ځلا، ښکلا، نور) دی.

له مېوې د سيوري ونه شا په شا وې
څو يې نه کا مخامخ سره د نمر مخ
(۱۰: ۵۹)

- د ځيګر مخ:

په پورتني شعري تول ترکيب کې (د) تولوييکی (ځيګر) تولنومی او (مخ) تولنوم دی.

و هر چاته به سرخ رويه لکه ګل شي
که په وينو سره وينځې د ځيګر مخ
(۱۰: ۵۹)

- د صبر کوثر:

په پورتني تول ترکيب کې (د) تولوييکی (صبر) تولنومی او (کوثر) تولنوم دی. بلخوا، يو تشبيهي ترکيب هم دی (صبر) مشبه (کوثر) مشبه به او ګډه صفت يې (ګرانښت او ارزښت) دی.

سياه رويي به دې د طمعې لاړه نه شي
څو پرېنوينځې د صبر په کوثر مخ
(۱۰: ۵۹)

- د محنت تناکې:

په پورتني تول ترکيب کې (د) تولوييکی (محنت) تولنومی او (تناکې) تولنوم دی.

چې تناکې د محنت لري په لاس کې

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه نه ګوري په ځله د ګوهر مخ
(۱۰: ۵۹)

- شوخې سترګې:

په پورتني شعري ستاینوم ترړنګ کې (شوخ) ستاینوم (سترګې) ستایلی دی. دارنګه (کوز کتل / ګورل) ګړنه او مانا یې (شرم، حیا او حجب) ده.

شوخې سترګې نرګس کوز ګوري له شرمه
چې د باغ په لوري واړوي چشمان شوخ
(۱۰: ۶۰)

- د مخ آیینه:

په پورتني تول ترړنګ کې (د) تولوییکی (مخ) تولنومی او (آیینه) تولنوم دی. همدارنګه یو تشبیهي ترړنګ هم دی (مخ) مشبه (آیینه) مشبه به او (روښوالی، سپینوالی، ښکلا) یې ګډ صفت دی.

آیینه یې د مخ هسې پر حیا ده
چې نفس یې د نسیم لګي په ځان شوخ
(۱۰: ۶۰)

- د نسیم وږمه:

په پورتني تول ترړنګ کې (د) تولوییکی (نسیم) تولنومی او (وږمه) تولنوم دی.

چې وږمه یې د نسیم په رخسار داغ شي
د بوسې په وقت ور وړای نه شم لبان شوخ
(۱۰: ۶۰)

- د تورو زلفو کمند:

پورتنی ترړنګ تولي دی (د) تولوییکی او (تورې زلفې) تولنومی (کمند) تولنوم دی. بل ستاینوم ترړنګ (تورې زلفې) دی (تورې) ستاینوم او (زلفې) ستایلی دی. همدارنګه، یو تشبیهي ترړنګ هم دی (تورې زلفې) مشبه (کمند) مشبه به (جوړښت او اغېز) یې ګډ صفت دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ور واچوي کمند د تورو زلفو
د بازار په ګډېده کا آهوان شوخ
(۱۰: ۶۰)

- ورځ اوښتل:

پورتنی ترګنګ ګړنه او مانا يې (بدبختي، بدمرغېدل ، بدمرغي) ده.

مــه اړوه مـخ دلــبـره، اوړي زمـا ورځ
مخ کړه چې مې شپه د درد و غم شي رڼا ورځ
(۱۰: ۶۱)

- د زانې کټوری / له زانو کټوری غوښتل:

پورتنی ترګنګ ګړنه او مانا يې (ناشونتوب ، نه پوره کېدونکې هيله) ده.
دا ګړنه يوه انګېرنه هم ده.

عهد يې د زانې کټوری دی مونده نه شي
تش په تـوره خلق غورځـوي په رڼا ورځ
(۱۰: ۶۱)

- د اشنايۍ پت:

په پورتني تول ترګنګ کې (د) تولوييکی (اشنايي) تولنومی او (پت) تولنوم دی.

چې ساتلی نه شي پت د اشنايۍ
آشنـايي ده د دنيـا د اشنا هېڅ
(۱۰: ۶۲)

- د زړه کور:

په پورتني تول ترګنګ کې (د) تولوييکی (زړه) تولنومی او (کور) تولنوم دی. بلخوا تشبيهي ترګنګ هم دی (زړه) مشبه (کور) مشبه به او ګډه ستاينه يې (جوړښت) دی. د (اوښو سېلاب) په شعري تول ترګنګ کې (د) تولوييکی (اوښو) تولنومی او (سېلاب) تولنوم دی. همدارنګه، ياد ترګنګ

www.millitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

تشبيهي هم دی (اوښې) مشبه (سېلاب) مشبه به او (جوړښت) يې ګډه ستاينه دی.

د سکون د متاع ځای مې پکې نه شي
د زړه کور مې کړ سيلاب د اوښو ډنډ
(۱۰: ۶۶)

- د وصال چشمه:

په پورتني تول ترېنګ کې (د) تولوييکی (وصال) تولنومی او (چشمه) تولنوم دی. (سينه سول) ګړنه او مانا يې (سوځېدل، ځورول، کړول) ده. بل ترېنګ (د فراق سينه) ده. په دې تول ترېنګ کې (د) تولوييکی (فراق) تولنومی او (سينه) تولنوم دی.

لا به کله د وصال په چشمه پېښ شم
چې سينه د فراق سوې کړم په ټنډ
(۱۰: ۶۶)

- د تور خط ليکه:

په پورتني تول ترېنګ کې(تور خط) ستاينوم ترېنګ دی (تور) ستاينوم (خط) ستايلی دی. همدارنګه (د) تولوييکی (تورخط) تولنومی (ليکه) تولنوم دی. د (سترګو توروسپين ګډېدل) ترېنګ ګړنه او مانا يې (وارخطا کېدل، هك پك کېدل) ده.

د تور خط ليکه يې ګډه په سپين مخ شوه
تور و سپين زما د سترګو شو په دا ګډ
(۱۰: ۶۷)

- د وصل خيال:

په پورتني تول ترېنګ کې (د) تولوييکی(وصل) تولنومی او (خيال) تولنوم دی.

بېلتانه د وصل خيال را ښخه خور کړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په رمه باندې لېوه شه د موسی ګله
(۱۰: ۶۷)

- د ښکلیو پټکې:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (ښکلیو) تولنومی او (پټکې) تولنوم دی.

لویاوه یې پټکو لره د ښکلیو
چې ساته عبدالحمید شه په ځار ځار
(۱۰: ۶۹)

- د زړه وصل:

په پورتني شعري تول ترنګ کې (د) تولوییکی (زړه) تولنومی او (وصل) تولنوم دی. د دې ترځنګ (زړه وصلېدل) ګړنه او مانا یې (اړیکی، تړون ده.

هېڅ مې نه شي تسلي د زړه په وصل
د طوبی تر سیوري ناست یم مخ په نمر
(۱۰: ۷۰)

www.melitahrik.com 0777 400 116

- د محبت آه فریاد:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (محبت) تولنومی او (آه فریاد) تولنوم دی.

آه فریاد د محبت مشکله کاره
چې مې نه په سر، سرکېږي نه په زر
(۱۰: ۷۰)

- د دوو سترګو کعبه:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (دوو سترګو) تولنومی او (کعبه) تولنوم دی. همدارنګه (دوو) شمېرنوم او (سترګو) شمیرلی دی (دوو سترګو) شمېرنوم ترنګ بولو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه مخ چې مې کعبه وه د دوو سترګو
مسلط کړ باندې خط مواس د کفر
(۱۰: ۷۲)

- د ترکو خیال:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوییکی (ترکو) تولنومی او (خیال) تولنوم دی.

په هغو سترګو کې خیال د ترکو بند شي
انتظار چې یې حلقې کا د زنځیر
(۱۰: ۷۵)

- د زلفو ځېل:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوییکی (زلفو) تولنومی او(ځېل) تولنوم دی.همدارنګه تشبیهي تړنګ هم دی (زلفې) مشبه (ځېل) مشبه به او (جوړښت، اوږدوالی) ګډ صفت دی.

ډېر یې ویار زما د کارکاوه ښه وشوه
چې زاهد په ځېل د زلفو شه اسیر
(۱۰: ۷۵)

- د اُمید زړي:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوییکی (اُمید) تولنومی او (زړی) تولنوم دی. بلخوا یو تشبیهي تړنګ هم دی (اُمید) مشبه (زړي) مشبه به او ګډ صفت یې (هیله) ده.

د (غم غوبلونه) په تول تړنګ کې (د) تولوییکی (غم) تولنومی او (غوبلونه) تولنوم دی. همدارنګه، یو تشبیهي تړنګ هم دی (غم) مشبه (غوبلونه) مشبه به او ګډ صفت یې (ځپل، کړول) دی.

څه نشونما به کا زما د امید زړي
ګرځي مې په سر د غم غوبلونه ګېر و پېر
(۱۰: ۷۶)

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د جدایۍ فوجونه:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (جدایي) تولنومی او (فوجونه) تولنوم دی.

وخاته فوجونه مې په سر د جدایۍ
لور په لور هم دا غږ و آواز دی چې پېر پېر
(۱۰: ۷۶)

- د مینې سر درد:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (مینه) تولنومی او (سر درد) تولنوم دی.

ورك به مې د مینې د سر درد نه شي حمیده !
ولې چې ترلی سره وایي سرو سپېر
(۱۰: ۷۶)

- د تورو زلفو کفرستان:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (تورې زلفې) تولنومی او (کفرستان) تولنوم دی. د تول ترنګ په منځ کې (تورو زلفو) ستاینوم ترنګ دی (تورې) ستاینوم او(زلفې) ستایلی دی. بلخوا، یو تشبیهي ترنګ هم دی (تورې زلفې) مشبه (کفرستان) مشبه به او ګډ صفت یې (تاریکي، توروالی) دی.

چې مې ولید کفرستان د تورو زلفو
عقل و هوښ مې له خاطره د اسلام لاړ
(۱۰: ۷۹)

- ځان خوړل :

پورتنی ترنګ ګړنه او مانا یې (ځوربدل، مړه کېدل، وژل کېدل، سرخوړل) ده.

چې د ظلم په کمر دې تل میدان خوړ
دماغي ځان ته غره خود به دې ځان خوړ

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۰: ۸۰)

- د اوښو سېل:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (اوښې) تولنومی او (سېل) تولنوم دی. بلخوا، يو تشبيهي ترنګ هم دی (اوښې) مشبه (سېل) مشبه به او (حرکت اوجوړښت) يې ګډه ستاينه ده.

څه به نه نړېده برج د ستا د عمر
د مظلوم د اوښو سېل يې هر زمان خوړ
(۱۰: ۸۰)

- د پند پومبه:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (پند) تولنومی او (پومبه) تولنوم دی. د (په غوږ کې پومبه اېښوول) ترنګ ګڼنه او مانا يې (نه اورېدل، غوږ کڼول) ده.

د رقيب د پند پومبه دې پکې اېښې
چې دې نه لګي په غوږ زما آواز
(۱۰: ۸۲)

- د زړه سوز:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (زړه) تولنومی او (سوز) تولنوم دی. دارنګه (زړه سوځول) ګڼنه او مانا يې (همدردي، په غم کې ګډون) ده.

شه مې سوز لکه د شمعې دل افروز
په ژړا مې ځکه نه ځي د زړه سوز
(۱۰: ۸۴)

- د خاطر زخم:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (خاطر) تولنومی او (زخم) تولنوم دی.

چې رفو کا دحميد د خاطر زخم

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مونده نه شي يو دلدار هسې دلدوز
(۱۰: ۸۵)

- نوخېز حسن:

دا ستاينوم ترنګ دی. (نوخېز) ستاينوم (حسن) ستايلی دی.

چې نظر په نوخېز حسن کړم د ښکليو
راته هېڅ شـي د بهار د ګلـو خېز
(۱۰: ۸۵)

- وچ ګوګل:

پـه پـورتني سـتاينوم ترنـګ کـې (وچ) سـتاينوم (ګوګـل) سـتايلی دی. بـل سـتاينوم ترنـګ (اوښـلنې سـترګې) دی چې(اوښـلنې) سـتاينوم (سـترګې) ستايلی دی.

وچ ګوګل زيړه ګونه اوښلنې سترګې
په دعـوه کې د عشـق بويه دستاوېز
(۱۰: ۸۶)

- شکرلب:

پورتنی ستاينوم ترنګ دوه تـوکي لـري (شـکر) او (لـب). دواړه سره يوځـای شوي او يو ستاينوم يې رغولی دی. همدارنګه يو تشبيهي ترنګ هم دی (شکر) مشبه به (لب) مشبه او(خوږوالی) ګډ صفت دی.

که يې لب د شکرلب زبېښلي نه دي
د حميد زبـان به څه شي شکر رېز
(۱۰: ۸۶)

- د ترکو ښکنځل:

پـه پـورتني تـول ترنـګ کـې (د) تولـوييکی (ترکـو) تولنـومی او (ښـکنځل) تولنوم دی.

په دعـا به څنـې څه لره غوښته چا
که ښکنځل د ترکو نه وای شهـد آمېز
(۱۰: ۸۶)

(c) ketabton.com: The Digital Library

- په لمن لاس لګول:

پورتنی تړنګ ګړنه او مانا يې (مرسته او ملاتړغوښتل) ده.

زر به ورسي په داد لـه کمينـۍ
لګولی دی حميد ستا په لمن لاس
(۱۰: ۸۹)

- د بوسې ګل و ثمر:

په پورتني تـول تړنـګ کې (د) تولـوييکی (بوسه) تولنومی او (ګـل و ثمـر) تولنـوم دی. بلخـوا يـو تشـبيهي تړنـګ هـم دی (بوسـه) مشـبه (ګـل و ثمـر) مشبه به او (خوږوالی او نرمښت) يې ګډ صفت دی.

چې ښنې ګل و ثمر د بوسې ماتـه
هغه مخ کاندي بهار د خط و خال پس
(۱۰: ۹۱)

- د آزار غشی:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولـوييکی (آزار) تولنـومی او (غشـی) تولنـوم دی. بلخوا، يو استعاري تړنـګ هـم دی (آزار) قرينـه (غشـی) مسـتعارمنه او (نظر، کتل) مستعارله دی.

د مظلـوم د آزار غشـی رسـا لګـي
هيڅ ګوزار يې خطا نه درومي عبس
(۱۰: ۹۲)

- له آزاره بازار موندل:

پـورتنی تړنـګ ګړنـه او مانـا يـې (د چـا پـه بـدمرغۍ کـې خپلـه نيکمرغـي ليدل) ده.

هر سړی چې له آزاره بازار غواړي
د دارو په طمع زهر خوري ناکس
(۱۰: ۹۲)

- د عشق فوج:

www.melitahrik.com 0777 40 11 16

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوييکی (عشق) تولنومی او (فوج) تولنوم دی.

چې پرې راشي د عشق فوج تول سياه پوش
لاعـلاج له زړه ګوښـه شي عقل و هوش
(۱۰: ۹۵)

- د عشق ديګ ځوښېدل / ديګ ځوښېدل:

پـه پـورتني تـول ترڼـګ کـې (د) تولـوييکی (عشـق) تولنـومی او (د يـګ ځوښـېدل) تولنـوم دی. همداسـې ګرڼـه هـم ده او مانـا يـې (لوړتيـا او اوج، لوړه کچه) ده. د (شرم و ننګ سرپوښ) پـه تـول ترڼګ کې (د) تولـوييکی (شرم و ننګ) تولنومی او (سرپوښ) تولنـوم دی. بلخوا يـو تشـبيهي ترڼـګ هم دی (شرم و ننګ) مشبه (سرپوښ) مشبه به او (پټول) يې ګډ صفت دی.

راغی ديګ زما د عشق هسې په ځوښ
چې پرې نه ودري د شرم و ننګ سرپوښ
(۱۰: ۹۶)

- خاورې پر سرېدل:

پورتنی ترڼګ ګرڼه او مانا يې (بدمرغي، خوار و زارېدل) ده.

لکه زه خاورې په سر خوښ يم په عشق کې
بادشـاهـان بـه هسـې نـه وي پـه افسر خوښ
(۱۰: ۹۶)

- مشکيني زلفې:

دا ترڼګ ستاينوميز دی (مشکينې) ستاينوم (زلفې) ستايلی دی. بلخوا، تشـبيهي هـم ده (زلفـې) لـه (مشـکو) سـره تشـبيه شـوې دي (زلفـې) مشـبه (مشـك) مشـبه بـه او ګـډ وصـف يـې (تـور رنـګ او خوشـبويي) ده. د دې ترڅنګ (خاورې پر سر کېدل / در په در کېدل) هم ګرڼـې دي چې مانـا يـې (غم ځپلی، نتلی او ويرجن) ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې مــې کېــږي په مشکینــو زلفــو مینــه
در په در یم لکه باد ، خاورې په سر خوښ
(۱۰: ۹۷)

- د دید وږی مزری :

په پورتني تول ترړنګ کې (وږی مزری) ستاینوم ترړنګ دی (وږی) ستاینوم (مزری) ستایلی دی. همدا ډول په تول تول ترړنګ کې(د) تولوییکی (دید) تولنومی او(وږی مزری) تولنوم دی.

په سبب د عشــق دې هم را غــرض نه کا
که د دید وږي مـزري شي سل په ما پېښ
(۱۰: ۹۸)

- د پېغور داغ:

په پورتني تول ترړنګ کې (د) تولـوییکی (پېغـور) تولنومی او (داغ) تولنوم دی. همدارنګه یو تشبیهي ترړنګ هم دی (پېغور) مشبه (داغ)مشبه به، ګډه صفت یې(ځور او بد لګېدل) دی.

هر یـو داغ شي د پېغـور راپـورې نښلی
چې بې یاره مې هر دم د ژوندون وکېښ
(۱۰: ۱۰۰)

- د رخسار لمبه:

په پورتني تول ترړنګ کې (د) تولوییکی (رخسار) تولنومی او (لمبه) تولنوم دی. همدارنګه یو تشبیهي ترړنګ هم دی (رخسـار) مشبه (لمبـه) مشبه بـه او ګـډه صـفت یــې (د وړانګـو پورتـه کېـدل، یورنـګ اغېـز) دی. د (حسـن فراش) په تول ترړنګ کې (د) تولوییکی (حسن) تولنومی او (فـراش) تولنوم دی.

په لمبه یــې د رخســار وســه ایرې شــه
چې یې کېښود په فراش د حسن ګام خط
(۱۰: ۱۰۸)

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د مينې اور:

په پورتني تول ترړنګ کې (د) تولوييکی (مينه) تولنومی او (اور) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترړنګ هم دی (مينه) مشبه (اور) مشبه به او ګډ صفت يې(ځورول او کړول) دی.

چې په اور د مينې بل کا بله شمع
ماه و مهر کا د ثابت خجله شمع
(۱۰: ۱۱۲)

- د حيا پښه:

په پورتني تول ترړنګ کې (د) تولوييکی (حيا) تولنومی او (پښه) تولنوم دی. همدارنګـــه
(د حيا پښه ښويېدل) يوه ګړنه او مانا يې (شرمېدل، پزه پرېکېدل) ده.

د هغـو د حيا پښـه مدام ښـويېږي
چې يې واخېسته د نس په هوی طمع
(۱۰: ۱۱۳)

- ګلبدن:

په پورتني ستاينوم ترړنګ کې (ګل) ستاينوم او (بدن) ستايلی دی. بلخوا تشبيهي ترړنګ دی (ګل) مشبه به (بدن) مشبه او ګډ صفت يې(نرموالی او پوستوالی) دی. د (سترګې پرانيستل) ترړنګ ګړنه او مانا يې (سترګې غړول، ځېرېدل، پوهېدل) ده.

چې په مخ د ګلبدن سترګې پرانيځي
غونچه نه کا سم کاته له دې دماغ
(۱۰: ۱۱۵)

- د اوښو جوی:

په پورتني تول ترړنګ کې (د) تولوييکی (اوښو) تولنومی او (جوی) تولنوم دی.

ته په جوی زما داوښو

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

تازه کېږي لکه باغ

(۱۰: ۱۱۷)

- د فکر توره:

په پورتني تول ترېنګ کې (د) تولوييکی (فکر) تولنومی او (توره) تولنوم دی. همدارنګه تشبيهي هم دی (فکر) مشبه (توره) مشبه به او (تېزوالی) يې ګډ وصف دی. د (توره اچول) ترېنګ ګړنه او مانا يې (بربنډول، څرګندول، په زړورتيا عمل کول، ښکاره کول ډاډمن حرکت کول) ده.

اوس د فکر توره واچوه حميده !
چې دې نشته په پښتو کې څوك حريف

(۱۰: ۱۲۱)

- د عاشقۍ رنځ:

په پورتني تول ترېنګ کې (د) تولوييکی (عاشقۍ) تولنومی او (رنځ) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترېنګ هم دی (عاشقۍ) مشبه (رنځ) مشبه به او ګډ صفت يې (ځورول او کړول) دي.

نه دی هسې زيانمن رنځ د عاشقۍ
چې رنځور يې و علاج ته لري شوق

(۱۰: ۱۲۵)

- برندې سترګې:

په پورتني ستاينوم ترېنګ کې (برندې) ستاينوم او (سترګې) ستايلی دی.

څه کرم لري د ښکليو برندې سترګې
چې د قتل و احتياج ته لري شوق

(۱۰: ۱۲۵)

- د غمونو امواج :

په پورتني تول ترېنګ کې (د) تولوييکی (غمونو) تولنومی او (امواج) تولنوم دی. د (خاطر سرېدل) ترېنګ ګړنه او مانا يې (ډاډمنېدل) ده.

د هوس له کنارې مې خاطر سوړ شه

www.meliltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غمونو و امواج ته لري شوق
(۱۰: ۱۲۵)

- ګل اندام:

په پورتني ترڼک کې (ګل) ستاینوم او (اندام) ستایلی دی. بلخوا تشبیهي ترڼک دی (ګل) مشبه به (اندام) مشبه او ګډه ستاینه یې (نرموالی او پوستوالی) دی.

هر چې خوب لکه غونچه کا په طلب د ګل اندامو
په پېغور د هغو سترګې شبنم وکاږي په نوك
(۱۰: ۱۲۷)

- خونخوار لب:

په پورتني ستاینوم ترڼک کې (خونخوار) ستاینوم او (لب) ستایلی دی.

دغه خپل خونخوار لب پوښته دلبره
چې تغییر دی د حمید په څه کبل رنګ
(۱۰: ۱۳۲)

- تش په توره:

پورتنی ترڼک یوه ګړنه او مانا یې (هسې، بې ځایه، خوشې، بې ګټې، هېڅ) ده. (دوکان ګرمول) بله ګړنه او مانا یې (ځان مشهورول، خپل مینه وال زیاتول) ده.

د وفا مال و متاع پکې هېڅ نشته
تش په توره ګرموي ښکلي دکان خپل
(۱۰: ۱۳۳)

- د یقین سترګې:

په پورتني تول ترڼک کې (د) تولوییکی (یقین) تولنومی او(سترګې) تولنوم دی. د(سترګې سپړدل) ترڼک ګړنه او مانا یې (کتل او لیدل) ده.

چې یې عشق د یقین سترګې سپړدې نه دي
څکه پرېوست ارستو په ګمان عقل
(۱۰: ۱۳۸)

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د خوښۍ جام:

په پورتني تول ترکيب کې (د) تولوييکی (خوښۍ) تولنومی (جام) تولنوم دی. د (درد وغم ايرې) په ترکيب کې (د) تولوييکی (درد و غم) تولنومی(ايرې) تولنوم دی.

سيده جام د خوښۍ نه وي په خوله ايښی
بيا ايرې د درد و غم کا پکې ګول
(۱۰: ۱۳۹)

- د عمر د پوال:

په پورتني تول ترکيب کې (د) تولوييکی (عمر) تولنومی (د پوالل) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترکيب هم دی (عمر) مشبه (د پوالل) مشبه به او ګډه صفت يې (اوږدوالی او جوړښت) دی. د (عمر د پوالل پرېوتل) ترکيب ګڼنه او مانا يې (مړل او د ژوند پای) ده.

زر په زر به دې د پوال د عمر پرېوځي
چې يې زدويي د مظلوم د اوښو زېم
(۱۰: ۴۶)

- د غرور پومبه:

په پورتني تول ترکيب کې (د) تولوييکی (غرور) تولنومی (پومبه) تولنوم دی. د (پند نغمه) تول ترکيب کې (د) تولوييکی (پند) تولنومی (نغمه) تولنوم دی.

د غرور پومبه راکاږه له غوږونو
واوره ښه د پند نغمه په زېر و بم
(۱۰: ۱۴۷)

- د غفلت زخم:

په پورتني تول ترکيب کې (د) تولوييکی (غفلت) تولنومی (زخم) تولنوم دی. بيا يو استعاري ترکيب دی (غفلت) قرينه (زخم) مستعارمنه او (سرټيټی) مستعارله دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غفلت زخم به زر د ستا ناسور شي
چې پرې نه ږدې د نېکخواه د پند مرهم
(۱۰: ۱۴۹)

- د زلفو زنځير:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (زلفو) تولنومی (زنځير) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترنګ هم دی (زلفې) مشبه (زنځير) مشبه به او ګډ صفت يې (جوړښت) دی. د (عشق صحرا) په ترنګ کې (د) تولوييکی (عشق) تولنومی (صحرا) تولنوم دی.

ځغلوي راپسې يار زنځير د زلفو
چې د عشق په صحرا سر لکه مجنون شم
(۱۰: ۱۴۹)

- اسمان په غونډو ويشتل:

پورتنی ترنګ ګڼنه او مانا يې (بې ګټې کار کول، ناشونی کار کول) ده.

په تدبير سره تقدير کله تغيير خوري
چې دا فکر کړم اسمان په غونډو ولم
(۱۰: ۱۵۰)

- د داغ شمع:

په پورتني شعري تول ترنګ کې (د) تولوييکی (داغ) تولنومی (شمع) تولنوم دی.

د غم شپه مې بې ډيوې خدای هډو مه کړه
هر ماښام شمع د داغ زه بلوم
(۱۰: ۱۵۱)

- د قد همسا:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (قد) تولنومی(همسا) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترنګ هم دی (قد)مشبه (همسا)مشبه به او ګډ صفت يې(جګوالی،اوږدوالی اوجوړښت) دی. د (زړه لاس) په تول ترنګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې (د) تولوییکی (زړه) تولنومی(لاس) تولنوم دی. همدارنګه یو استعاري تړنګ هم دی (زړه) قرینه (لاس) مستعارمنه او(هیلې) مستعارله دی. د (زلفو کوڅه) په تول تړنګ کې (د) تولوییکی (زلفو) تولنومی(کوڅه) تولنوم دی.

رالـه را همسا د قـد د زړه په لاس کـې
په کوڅه کې ستا د زلفو شب کور پروت یم
(۱۰: ۱۵۶)

- د پېغور باد:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوییکی (پېغور) تولنومی (باد) تولنوم دی.

زه کـه كك وای د پېغـور بـاد بـه وم وړی
ولې خاورې یم په در ستـا په زور پروت یم
(۱۰: ۱۵۷)

- بې آبه سترګې:

په پورتني ستاینوم تړنګ (بې آبه) ستاینوم او (سترګې) ستایلی دی.

نه شپه و ورځ ژاړم، نه له خوبه شوم بې خوبه
آب بې آبو سترګـو زما ورك كا كـه حق وایـم
(۱۰: ۱۵۸)

- د سترګو باز:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوییکی(سترګې) تولنومی(باز) تولنوم دی. همدارنګه یو استعاري تړنګ هم دی (سترګې) قرینه (باز) مستعارمنه او (پام او التفات) مستعارله دی. د (ځیر طُعمه) پـه تـول تړنګ کې (د) تولوییکی (ځیګر) تولنومی(طعمه) تولنوم دی. بلخوا د (ځیګر طعمه نیول یا ورکول) ګڼنه او مانا یې (هر ډول قربانی ورکول، ستره قربانی ورکول) ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

التفـات يې راتـه باز د سترګو نـه کا
که هر څو ورته طـُعمه د ځيګر نيسم
(۱۰: ۱۶۱)

- غونچه خوله:

په پورتني ستاينوم ترړنګ کې (غونچه) ستاينوم او (خوله) ستايلی دی.

غونچه خوله چې په خبرو راتـه واکا
د نرګس په څېر کوز ګورم شرمسار يم
(۱۰: ۱۶۲)

- د زړه دُر:

پـه پـورتني تـول ترړنـګ کې (د) تولـوييکی (زړه) تولنـومی (دُر) تولنوم دی.
همدارنګه استعاري ترړنګ هم دی (زړه) قرينه (دُر) مستعارمنه او (خبرې، هيلې ، رازونه) مستعارله دی.

دم قـدم يې پــه پېـيـل د زړه د درو
د راستی په ستن وهلی نری تار شم
(۱۰: ۱۶۲)

- د تورو زلفو کفار:

په پورتني تول ترړنګ کې (د) تولـوييکی (تـورې زلفـې) تولنـومی او (کفـار) تولنـــوم دی.

(تورې زلفې) بل ستاينوم ترړنګ دی (تور) ستاينوم او (زلفې) ستايلی دی.
همدارنګه يو تشبيهي ترړنګ هم دی (تـورې زلفې) مشـبه (کفـار) مشـبه بـه او ګډ صفت يې (تاريکي يا توروالی) دی.

ومې باسي د سکـون له ديـنـدارۍ
چې بندي د تورو زلفو په کفار شم
(۱۰: ۱۶۳)

- د عشـق جهـل:

په پورتني تول ترړنګ کې (د) تولوييکی (عشـق) تولنـومی او (جهـل) تولنوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی. همدارنګه (عشق) له (جهالت) سره تشبیه شوی (عشق) مشبه (جهل) مشبه به (ناپوهي او سرغړونه) یې ګډه صفت دی.

ځان به مړ د عشق په جهل کړم ناصحه !
وا به نهوړم زه حمید هسې پښتون یم
(۱۰: ۱۶۴)

- کاږه کاته:

په پورتني کړول ترنګ کې (کاږه) کړول او (کاته) کړولی دی. د دې ترخنګ (په ځنګ کاږه کتل) ګړنه او مانا یې (خپه کېدل، مخالفت) ده.

بیا په ځنګ کاږه کاته کاندي نګار نن
خدای دې خیر و کا په باب زما افګار نن
(۱۰: ۱۶۶)

- د اوښو باران:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (اوښې) تولنومی او (باران) تولنوم دی. همدارنګه یو تشبیهي ترنګ هم دی (اوښې) مشبه (باران) مشبه به او ګډه صفت یې (جوړښت) دی. د (پرزړه غبار پرېوتل) ترنګ ګړنه او مانا یې (شکمن کېدل، ناخوښي) ده.

چې پیوست مې اوروي باران د اوښو
پرېوتلی یې په زړه دی څه غبار نن
(۱۰: ۱۶۶)

- د مخ مجمر:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی(مخ) تولنومی او (مجمر) تولنوم دی. همدارنګه یو تشبیهي ترنګ هم دی (مخ) مشبه (مجمر)مشبه به او ګډه صفت یې (وړانګې پورته کېدل) دی. د (کسي له چشمانو لوېدل) ترنګ ګړنه او مانا یې (سترګې ډېرې درد بدل) ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مجمر مې يې د مخ لوښي له شوقه
د سپند په طور کسي له چشمانو
(۱۰: ۱۷۲)

- د لبانو څراغ:

په پورتني تول ترڼک کې (د) تولوييکی (لبان) تولنومی او (څراغ) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترڼک هم دی (لبان) مشبه (څراغ) مشبه به او ګډه صفت يې (سوروالی يا سرې وړانګې) دی. د (وړه خوله) په ستاينوم ترڼک کې (وړه) ستاينوم او (خوله) ستايلی دی.

ګفتګوی به يې بيا نه مونده وړه خوله
که څراغ ورته بل نه وي د لبانو
(۱۰: ۱۷۲)

- د مژګانو تېره غشي:

په پورتني تول ترڼک کې (د) تولوييکی (مژګان) تولنومی او (تېره غشي) تولنوم دی. (تېره غشي) ستاينوم ترڼک دی (تېره) ستاينوم او (غشي) ستايلی دی. همدارنګه يو تشبيهي ترڼک هم دی (مژګان) مشبه (تېره غشي) مشبه به او ګډه صفت يې (جوړښت او اغېز) دي.

بختر پوښ د صبر و زهد ځني تښتي
چې په ګورت کا تېره غشي د مژګانو
(۱۰: ۱۷۲)

- ميګوني شونډې:

پورتنی ترڼک تشبيهي دی (مې) مشبه به (ګونه) د تشبيه توری (شونډې) مشبه (سوروالی او نشه کول) يې ګډه صفت دی.

چې حميد کا په ميګونو شونډو مينه
زر به کښېني په حلقو کې د مستانو
(۱۰: ۱۷۳)

- د عشق اور:

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (عشق) تولنومی او (اور) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترنګ هم دی (عشق) مشبه (اور) مشبه به او ګډ صفت يې (ګرمښت او کيفي يورنګي) دی.

هم په دا چې د عشق اور پرې زر ولګي
دا زما صورت ګېډۍ کړې د وښو
(۱۰: ۱۷۳)

- د عشق توبری:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی(عشق) تولنومی او (توبری) تولنوم دی. دلته (زړګی کېدل) ګڼه او مانا يې (ډير ګرانښت، له ځانه نه بېلېدونې څيز) ده.

د آشنا د عشق توبری زما زړګی شه
کړلی نه شم ځکه حکم په وکښو
(۱۰: ۱۷۳)

- د غم کاڼي اوريدل:

پورتنی ترنګ يوه ګڼه او مانا يې (ډېرې اندېښنې، ډېرې پرېښانۍ، ډېرځور، ډېرغمونه) ده.

هی توبه د عشق له ملکه له ورشو
چې پرې اوري د غم کاڼي په رشو
(۱۰: ۱۷۴)

- د وروځو خيال:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (وروځو) تولنومی او (خيال) تولنوم دی.

دا ديار د وروځو خيال دی نه پوهېږم
که لړم مې ټکوهي زړه په لشو
(۱۰: ۱۷۴)

www.melitahrik.com 0771400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د مخ ښهر:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (مخ) تولنومی او (ښهر) تولنوم دی.

چې يې تل پکې کول ستركو خونونه
د مخ ښهر يې د ږيرې مواس ونيو
(۱۰: ۱۷۷)

- د عشق تندر:

دا ترنګ تولي دی (د) تولوييکی (عشق) تولنومی او (تندر) تولنوم دی.
همدارنګه يو تشبيهي ترنګ هم دی (عشق) مشبه (تندر) مشبه به او ګډ صفت يې (هيبت) دی.

چې نازل شه د عشق تندر له اسمانه
ما حميد د غم لايق ورته لاس ونيو
(۱۰: ۱۷۷)

- د ستركو غمزې:

په دې تول ترنګ کې (د) تولوييکی (ستركې) تولنومی او (غمزې) تولنوم دی.

معلومېږي ستا د ستركو له غمزو
چې يې مرګ د تېره تېغ دی راپېرزو
(۱۰: ۱۷۷)

- د صبر سوبه:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (صبر) تولنومی او (سوبه) تولنوم دی.

که ترسره مې کا خدای د صبر سوبه
د ناکس له آشنايۍ توبه توبه
(۱۰: ۱۸۸)

- د نظر غشی:

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پورتني تول ترڼک کې (د) تولوييکی (نظر) تولنومی او (غشی) تولنوم دی. همدارنګه یو تشبیهي ترڼک هم دی (نظر) مشبه (غشی) مشبه به او ګډ صفت يې (توغېدل او لوکېدل) دی.

زړه مې ووت د دیدن د جنګ په هېڅه
ولې غشي د نظر په ښي په چپه
(۱۰: ۱۸۹)

- د غم مغل:

په پورتني تول ترڼک کې(د) تولوييکی (غم) تولنومی او (مغل) تولنوم دی. همدارنګه یو تشبیهي ترڼک هم دی (غم) مشبه به (مغل) مشبه او ګډ صفت يې (ناکراري، ظلم) دی.

په تمام جهان قراره قراري ده
په حمید د غم مغل راوخاته
(۱۰: ۱۹۰)

- د مهر سپر:

په پورتني تول ترڼک کې (د) تولوييکی (مهر) تولنومی او (سپر) تولنوم دی.

که له غمه يې زړګی دوه نیمه وچوي
نه نیسي د مهر سپر و ذوالفقار ته
(۱۰: ۱۹۱)

- د تورو زلفو تېغ:

په پورتني تول ترڼک کې (د) تولوييکی (تورې زلفې) تولنومی او (تېغ) تولنوم دی. بلخوا د (تورې زلفې)ستاینوم ترڼک کې(تورې)ستاینوم او (زلفې) ستایلی دی. همدارنګه یو تشبیهي ترڼک هم دی (تورې زلفې) مشبه (تېغ) مشبه به او ګډ صفت يې(جوړښت) دی.

چې په تېغ د تورو زلفو ومرم ښایي
که مې بوی د مښکو درومي له تربته

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۰: ۱۹۳)

- د خط غبار:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (خط) تولنومی او (غبار) تولنوم دی. بلخوا ، يو استعاري ترنګ هم دی (خط)قرينه(غبار)مستعارمنه(وينبته، توروالی او اغېز) يې مستعارله دی.

د مراد حسن ځني ځي پا په رکاب شه
چې يې پاڅېده د خط غبار له مخه
(۱۰: ۲۰۱)

- د صبر غر:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (صبر) تولنومی او (غر) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترنګ هم دی (صبر) مشبه (غر) مشبه به او ګډ صفت يې (لويوالی) دی.

په يوه نظر مې غر کاندي د صبر
هسې ويلې لکه موم د نار له مخه
(۱۰: ۲۰۱)

www.melitahrik.com 0777 400 116

- د عشق ښهر:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (عشق) تولنومی او (ښهر) تولنوم دی.

که مې مېشت په زړه کې ښهر د عشق نه وي
همېشه مې له خولې خيژي شور په څه
(۱۰: ۲۰۴)

- د مژګانو کاږه غشي:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (مژګان) تولنومی او (کاږه غشي) تولنوم دی. بلخوا (کاږه غشي) ستاينوم ترنګ کې (کاږه) ستاينوم او (غشي) ستايلی دی.همدارنګه يو تشبيهي ترنګ هم دی (مژګان) مشبه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(کاږه غشي) مشبه به او ګډ صفت يې (جوړښت او اغېز) دی.

چې په ګورت کا کاږه غشي د مږګانو
کـه يې کـج ګـوزاروي لګـي سيـده
(۱۰: ۲۰۸)

- د عقل ستن:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (عقل) تولنومی او (ستن) تولنوم دی.

اوس په څېرې ګرېوان مينه کړم په ښکليو
چې د عـقـل ستـن مې ووته لـه کنډه
(۱۰: ۲۱۰)

- د عشق تبه:

په پورتني تـول ترنګ کـې (د) تولـوييکی (عشـق) تولنـومی او (تبـه) تولنوم دی.

چې پوښتنه مې د حال نه کړې دلبره
لامې تبـه د عشـق نه ګـڼې شپېـره
(۱۰: ۲۱۳)

- د خاطر کشور:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (خاطر) تولنومی او (کشور) تولنوم دی.

هر ساعت پکې ناحق خونونه کيږي
د خاطر کشور مې ډك شه له فتوره
(۱۰: ۲۱۴)

- د زړه کډه:

په پورتني تول ترنګ کې(د) تولوييکی (زړه) تولنومی او (کډه) تولنوم دی.
همدارنګـه يـو اسـتعاري ترنـګ هـم دی (زړه) قرينـه (کـډه) مسـتعارمنه او (مينه، باور) مستعارله دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ښیې راته هزار لـوړې ژورې
د زړه کډې به له تا ، نه کړم ستنې زه
(۱۰: ۲۲۰)

- د فکر شخوند:

پـه پـورتني تـول ترڼـک کـې (د) تولـوییکی (فکـر) تولنـومی او (شـخوند) تولنـوم دی. بلخـوا ، یـو اسـتعاري ترڼـک هـم دی (فکـر) قرینـه (شـخوند) مستعارمنه او (پلټنه، لټونه) مستعارله دی.

څو دې ښه د فکر شخوند زده کړی نه دی
چې شـه مـه کـوه خبره لـواړه لـواړه
(۱۰: ۲۲۱)

- د شونډېو کوثر:

دا ترڼک تولي دی (د) تولوییکی (شونډې) تولنومی او (کوثر) تولنوم دی. بلخوا ، یو استعاري ترڼک هم دی (شونډې) قرینه (کوثر) مستعارمنه او (خواږه، لذت) مستعارله او (خوږوالی) یې جامع وجه ده.

چې کوثر مې ستـا دشونډېو نصیب نه شي
خدای مې هیڅکله دا هسې شهید مه کړه
(۱۰: ۲۲۱)

- د عشق نجار:

په پورتني تول ترڼک کې (د) تولوییکی (عشق) تولنومی او (نجار) تولنوم دی. همدارنګه یو تشبیهي ترڼک هم دی (عشق) مشبه (نجار) مشبـه بـه او ګډ صفت یې (ځورول، رنځول) دی.

چې د عشـق نجـار اره کړم سر ترپایه
تن مې پروت تختې تختې شه دړه دړه
(۱۰: ۲۲۲)

- د زړه دړه:

په پورتني تول ترڼک کې (د) تولوییکی (زړه) تولنومی او (دړه) تولنوم دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه چې ښېله مې په غم شوه د زړه دړه
ګونديې شي پکې لمن د وصل اړه
(۱۰: ۲۲۳)

- د هجر غر:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (هجر) تولنومی او (غر) تولنوم دی. بلخوا ، یو تشبيهي ترنګ هم دی (هجر) مشبه (غر) مشبه به او ګډه صفت يې (دروندوالی) دی.

سپك سپك غر د يار د هجر هسې دروند دی
لکـه ايښـی په سينه وي غـر د پاســه
(۱۰: ۲۲۴)

- مغرور حسن:

په پورتني ستاينوم ترنګ کې (مغرور) ستاينوم او (حسن) ستايلی دی.

په يو هسې مغرور حسن مبتلا شوم
چې لري تر نمر سپوږمۍ نظر د پاسه
(۱۰: ۲۲۵)

- د غم اور:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (غم) تولنومی او (اور) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترنګ هم دی (غم) مشبه (اور) مشبه به او ګډه صفت يې (تاو، سوز) دی.

څوك و کومې خواته وتښتي ځان خلاص کا
په تمـامې دنيـا پـورې د غـم اور شـه
(۱۰: ۲۲۵)

- د بلا په لکۍ سپرېدل:

دا ترنګ يوه ګړنه او مانا يې (پر کړاو کې کېوتل، تر ګوانښ لاندې راتلل) ده.

څه حاکم څه رعيت څه غير وزير

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

جهان واړه د بلا په لکۍ سپور شه
(۱۰: ۲۶)

- د حکم جام:

په پورتني تول ترېنګ کې (د) تولوييکی (حکم) تولنومی او (جام) تولنوم دی. بلخوا، يو استعاري ترېنګ هم دی (حکم) قرينه (جام) مستعارمنه او (واکې، واك) مستعارله دی.

څه به شور نه وي د هند په ميخانه کې
چې اورنګ څخه د حکم جام نسکور شه
(۱۰: ۲۲۶)

- د وصل ښهر:

په پورتني تول ترېنګ کې (د) تولوييکی (وصل) تولنومی او (ښهر) تولنوم دی. د (هجران فوج) په ترېنګ کې (د) تولوييکی (هجران) تولنومی او (فوج) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترېنګ هم دی (هجران) مشبه (فوج) مشبه به او ګډ صفت يې (ځواك او زور) دی.

تار په تار يې کړ زما د وصل ښهر
د هجران فوج له کومه لوري سور شه
(۱۰: ۲۲۸)

- د طمعې زنځير:

په پورتني تول ترېنګ کې (د) تولوييکی(طمعې) تولنومی او (زنځير) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترېنګ هم دی (طمعه) مشبه (زنځير) مشبه به او ګډ صفت يې (جوړښت) دی.

نور قيدونه واړه سهل دي حميده !
خو په غاړه دې د طمعې زنځير مه شه
(۱۰: ۲۳۱)

- پرېشانه زلفې:

په پورتني ستاينوم ترېنګ دی (پرېشانه) ستاينوم او (زلفې) ستايلی دی. د

www.meltafrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

(زړه جمع کېدل یا زړه راټولېدل) ترنګ ګڼنه او مانا یې (بې غمه کېدل، له اند ېښنو خلاصېدل) ده.

هېڅ مې زړه پرېشانو زلفو جمع نه کا
دغه دین په هندو بار کې نه وو نه شه
(۱۰: ۲۳۱)

- د ګومان لینده:

دا ترنګ تولي دی (د) تولوییکی(ګومان) تولنومی او (لینده) تولنوم دی.
د (باور غشی)په شعري تول ترنګ کې (د) تولوییکی (باور) تولنومی او (غشی) تولنوم دی.

که هر څو کړي د ګومان لینده بر کښه
د باور غشی به لك نه کړي له نښه
(۱۰: ۲۳۴)

- د مرګ مزری:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (مرګ) تولنومی او (مزری) تولنوم دی.

چې هر څو د مرګ مزری ورته ښووه شي
څه به نه شي د حمید غزاله خوښه
(۱۰: ۲۳۴)

- تنګی خوله:

په پورتني ستاینوم ترنګ کې (تنګی) ستاینوم او (خوله) ستایلی دی. د (زړه تنګېدل) ترنګ ګڼنه او مانا یې (خپه کېدل، پریشانه کېدل) ده.

چې یې ستا د تنګی خولې تصور واخېست
په دا فکر کې غونچه شوه په زړه تنګه
(۱۰: ۲۴۰)

- د عشق بې دمه مار:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (عشق) تولنومی او (بې دمه مار)

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

تولنـوم دی. بلخـوا (بـې دمـه مـار) سـتاینوم ترنـګ دی چـې (بـې دمـه ستاینوم او (مـار) سـتایلی دی. همدارنګـه یـو تشـبیهي ترنـګ هـم دی (عشـق) مشـبه (بـې دمـه مـار) مشـبه بـه او ګـډ صـفت یـې (نـا درملنـه او لاعلاجي) ده.

چې چیچلی دې د عشق بې دمه مار یم
خـود بـه دم راخخـه وکـاږي تـر دمـه
(۱۰: ۲۴۷)

- د مخ ګل:

دا ترنـګ تـولي دی (د) تولـوییکی (مـخ) تولنـومی او (ګـل) تولنـوم دی. همدارنګـه یـو تشـبیهي ترنـګ هـم دی (مـخ) مشـبه(ګل) مشـبه بـه او ګـډ صفت یې (ښکلا) ده. د (زړه شګوفه) په تول ترنګ کې(د) تولـوییکی (زړه) تولنومی او (شـګوفه) تولنوم دی. همدارنګه داهم یـو تشـبیهي ترنګ دی (زړه) مشبه (شګوفه) مشبه به او ګډ صفت یې (جوړښت) دی.

چې یې ګل د ستا د مخ په ګریوان کښېښنو
شـګـوفـه د زړه په وینو کې غرقـاب شـوه
(۱۰: ۲۵۷)

- د کامل عشق زلزله:

په پورتني تول ترنـګ کې (د) تولـوییکی (کامـل عشـق) تولنـومی او (زلزلـه) تولنـــوم دی. د (کامل عشق) په ستاینوم ترنـګ کې (کامـل) سـتاینوم او (عشـق) سـتایلی دی.

زلـزلـه د کـامـل عشـق راباندې نه وه
چې د تن مانۍ مې زېر و زبر نه شوه
(۱۰: ۲۰۹)

- د قیامت سېلاب:

دا ترنـګ تـولي دی (د) تولـوییکی (قیامـت) تولنـومی او(سـېلاب) تولنـوم

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی. همدارنګه یو تشبیهي ترېنګ هم دی (قیامت) مشبه (سېلاب) مشبه به او ګډ صفت یې (ویجاړول) دی.

خدای دې زر که د قیامت په سېلاب ورانې
دا لـه ګنـده د نفــاق ډکـې بستــۍ
(۱۰: ۲۶۴)

- منګرۍ زلفې:

دا ترېنګ ستاینومیز دی (منګرۍ) ستاینوم او (زلفې) ستایلی دی.

د آشنا د منګــرو زلفـو په خیـال کې
موی په موی راباندې زهر د منګور ځي
(۱۰: ۲۶۴)

- وچې سترګې:

په پورتني ستاینوم ترېنګ کې (وچې) ستاینوم او (سترګې) ستایلی دی.

چې د وچو سترګو شرم مې پرې پټ شي
راپرې ایښی د ستا غم هومره نو نه دی
(۱۰: ۲۶۹)

- د پرهېز مزری:

په پورتني تول ترېنګ کې (د) تولوییکی (پرهېز) تولنومی او (مزری) تولنوم دی. بلخوا، یو استعاري ترېنګ هم دی (پرهېز) قرینه (مزری) مستعارمنه او (ځواک، قوت، سختوالی) مستعارله دی.

چې په خپل دم و افسون رایشي ښکلي
د پرهـېز په مـزرو واچــوي ورې
(۱۰: ۲۷۳)

- زري فکر:

پورتنی شعري ترېنګ ستاینومیز دی (زري) ستاینوم او (فکر) ستایلی دی.

څه عجب ساده رنګین وایې حمیده !
دا زري فـکـر دې مـه شه نظـرې
(۱۰: ۲۷۴)

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د شګو پړی:

دا ترکیب تولي دی (د) تولوییکی (شګو) تولنومی او (پړی) تولنوم دی. همدارنګه (د شګو پړی غړل) ګړنه او مانا يې (هېڅ ، بې مانا ، بې ګټې او ناشونی کار کول) ده. د (لېچي غړل) ترکیب هم ګړنه او مانا يې (اراده، هوډ ، چمتو کېدل) ده.

چې له تا زهد و پرهېز ته لېچې غړي
هغه غړي په مانا د شګو پړي
(۱۰: ۲۷۵)

- د غمونو غوټې:

پورته ترکیب تولي دی (د) تولوییکی (غمونه) تولنومی او (غوټې) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترکیب هم دی (غمونه) مشبه (غوټې) مشبه به او ګډه صفت يې (جوړښت) دی. د (د زړه غوټې سپړل) ترکیب ګړنه او مانا يې (د زړه رازونه / خبرې ښکاره کول). همداسې (شونډې سپړل) هم ګړنه او مانا يې (خندېدل) ده.

په خندا کې څخو شونډې راوسپړه
که مې غوټې د غمونو له زړه سپړې
(۱۰: ۲۸۱)

- د عشق مزری:

په پورتني تول ترکیب کې(د) تولوییکی (عشق) تولنومی او (مزری) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترکیب هم دی (عشق) مشبه (مزری) مشبه به او ګډه صفت يې (زور و ځواك) دی. د (خپرې ښتېل) ترکیب ګړنه او مانا يې (چاته ګوابنېدل، څوك ننګول) ده.

عاقبت د عشق مزری راباندې ترپ کا
چې ښتېلې يې مدام راتـه خپرې
(۱۰: ۲۸۱)

- د تورو زلفو پړی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پورتني تول ترړنګ کې (د) تولوييکی (توري زلفې) تولنومی او (پړی) تولنوم دی. د (تورو زلفو) ترړنګ ستاينوميز دی (توري) ستاينوم او(زلفې)ستايلی دی. همدارنګه يو تشبيهي ترړنګ هم دی (توري زلفې) مشبه (پړی) مشبه به او ګډ صفت يې (جوړښت) دی.

بيا به څوك ته په زندۍ اوبزان وژني
چې دې څوړند كړه د تورو زلفو پړي
(۱۰: ۲۸۳)

- د آهونو لوګی:

په پورتني تول ترړنګ کې (د) تولوييکی (آهونو) تولنومی او (لوګی) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترړنګ هم دی (آهونه) مشبه (لوګی) مشبه به او ګډ صفت يې (جوړښت) دي.

بيا له کومه رخه اور په حميد بل شه
چې له خولې يې د آهونو لوګی کيږي
(۱۰: ۲۸۶)

- غوني زيږېدل:

دا ترړنګ يوه ګړنه او مانا يې (وېرېدل، وارخطا ، بوږنېدل) ده.

چې حميد د يار له غم کا سوې کريږه
د پېريانو غوني زيږ، ديوان په دوك شي
(۱۰: ۲۸۹)

- د خط شپه:

په پورتني تول ترړنګ کې (د) تولوييکی (خط) تولنومی او (شپه) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترړنګ هم دی (خط) مشبه (شپه) مشبه به او ګډ صفت يې (رنګ، توروالی) دی.

هسې شپه د يار د خط راباندې راغله
چې هرګز به تر قيامته سحر نه شي
(۱۰: ۲۹۱)

www.meliitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د هجر تشنك:

په پورتني تول ترکیب کې (د) تولوییکی (هجر) تولنومی او (تشنك) تولنوم دی. د (وصال کوثر) په تول ترکیب کې (د) تولوییکی (وصال) تولنومی او (کوثر) تولنوم دی. بلخوا یو استعاري ترکیب هم دی (وصال) قرینه (کوثر) مستعارمنه (خواږه) مستعارله او (خوږوالی) وجه جامع ده.

چې وهلی وي تشنك د یار د هجر
تسلي یې د وصال په کوثر نه شي
(۱۰: ۲۱۹)

- د زړه مجلس:

په پورتني تول ترکیب کې (د) تولوییکی (زړه) تولنومی او (مجلس) تولنوم دی. د (زړه مجلس تودېدل) ترکیب کړنه او مانا یې (خوښېدل) ده.

څو اغاز پکې د میني سرود نه شي
په نور څه به دا مجلس د زړه تود نه شي
(۱۰: ۲۹۲)

- د عاشقۍ تور دېو:

دا ترکیب تولي دی (د) تولوییکی (عاشقي) تولنومی او (تور دېو) تولنوم دی. د (تور دېو) ترکیب ستاینومیز دی (تور) ستاینوم او(دېو) ستایلی دی. همدارنګه یو تشبیهي ترکیب هم دی (عاشقي) مشبه (تور دېو) مشبه به او ګډ صفت یې (وحشتناك او ناوړه جوړښت) دی.

چې یې ووهي تور دېو د عاشقۍ
هېڅ محنت یې د جهان په افسون نه شي
(۱۰: ۲۹۲)

- خوږې شونډې:

په پورتني ستاینوم ترکیب کې (خوږې) ستاینوم او (شونډې) ستایلی دی.
د (تریخ صبر) ستاینوم ترکیب کې (تریخ) ستاینوم او (صبر) ستایلی دی.

چې تر خولې یې شي خواږه د خوږو شونډو

www.meliharik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه زړه به ترخه صبر ته ستون نه شي
(۱۰: ۲۹۳)

- نامحرم ساقي:

په پورتني ستاينوم ترنګ کې (نامحرم) ستاينوم او (ساقي) ستايلی دی. د (ځان ويني ځنبل) ترنګ ګرنه او مانا يې (کړاو او درد زغمل) ده.

چې پرده شي نامحرم ساقي ته سپړده
د شرابو په ځای ويني د ځان ځنبي
(۱۰: ۲۹۴)

- د وصال خواږه:

په پورتني تول ترنګ کې(د)تولوييکی (وصال) تولنومی او(خواږه) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترنګ هم دی (وصال) مشبه (خواږه) مشبه به او ګډ صفت يې (کيفيت، جوړښت) دی.

د وصال خواږه مې زهر شو کهېږم
پکې غم د جدايي زر زر راغی
(۱۰: ۲۹۵)

- د هجر اسيا:

دا ترنګ تولي دی(د) تولوييکی (هجر) تولنومی او(اسيا) تولنوم دی. بلخوا، يو تشبيهي ترنګ هم دی (هجر) مشبه (اسيا) مشبه به او ګډ صفت يې (ځور، رنځ او ټکېدل) دی.

څه بلا سخته دانه يم نه پوهېږم
چې کسيا نه شوم د هجر په اسيا کې
(۱۰: ۲۹۶)

- د مخ ځراغ:

دا ترنګ تولي دی (د) تولوييکی (مخ) تولنومی او (ځراغ) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترنګ هم دی (مخ) مشبه (ځراغ) مشبه به او ګډ صفت يې (ښکلا او وړانګې خپرول) دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې څراغ د یار د مخ راته بل نه وي
زه په ګور کې ګڼم خپسر په دا کور کې
(۱۰: ۲۹۹)

- شین زړه:

دا ترڼګ ستاینومیز دی(شین) ستاینوم او (زړه) ستایلی دی. بلخوا د (زړه شین کېدل) بیا ګڼنه او مانا یې(له کړاوه سترېدل، ځورېدل،کړېدل او رنځېدل) ده.

دا زما له غمه شین زړه پکې خیال د یار د شونډو
هسې رنګ زیب و زینت کا لکه می په شنه پیاله کې
(۱۰: ۳۰۱)

- شهلا سترګې:

په دې ستاینوم ترڼګ کې (شهلا) ستاینوم او (سترګې) ستایلی دی.

هسې رنګ سحر و جادو کا په نظر د شهلا سترګو
نه یې سیال په هند کې شته دی نه ثاني په بنګاله کې
(۱۰: ۳۰۱)

- ګلګون مخ:

دا ترڼګ تشبیهي دی (ګل) مشبه به (ګون) د تشبیه توری (مخ) مشبه او ګډ صفت یې (ښکلا او جوړښت) دی.

خال و خط په ګلګون مخ کې د دلبرو دا مثال کا
لکه پروت وي غځېدلی خرقه پوش په دو شاله کې
(۱۰: ۳۰۲)

- خونړۍ سترګې:

پورتنی ترڼګ ستاینومیز دی (خونړۍ) ستاینوم او (سترګې) ستایلی دی.

چې د ستا له خونړو سترګو آشنا شي
تل به ویر وي د هغو په خپلخانې
(۱۰: ۳۰۶)

- د زلفو شب قدر:

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (زلفې) تولنومی او (شب قدر) تولنوم دی. بلخوا تشبيهي ترنګ هم دی (زلفې) مشبه (شب قدر) مشبه به او ګډ صفت يې (ښکلا، خوشبويي او رنګ) دی.

چې روزي يې شه شب قدر ستا د زلفو
کوم شبګير و، روزي شوی د شانې
(۱۰: ۳۰۶)

- د اوښو دُر ګوهر:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (اوښو) تولنومی او (دُر ګوهر) تولنوم دی. بلخوا تشبيهي ترنګ هم دی (اوښې) مشبه (دُر او ګوهر) مشبه به او ګډ صفت يې (جوړښت او ارزښت) دی.

له لمنو دُر ګوهر د اوښو بويه
تياری د يار د خيال د مهمانۍ
(۱۰: ۳۰۷)

- ياقوتي شونډې:

پورتنی ترنګ ستاينوميز دی (ياقوتي) ستاينوم او (شونډې) ستايلی دی.

تويول به ورته چا ګوهر د اوښو
که مونډی ياقوتي شونډې شوی ارزانې
(۱۰: ۳۰۸)

- د سترګو تېغ:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (سترګې) تولنومی او (تېغ) تولنوم دی. بلخوا يو استعاري ترنګ هم دی (سترګې) قرينه (تېغ) مستعارمنه (نظر) مستعارله او وجه جامع يې (يورنګ تګ يا حرکت) دی. د (سترګو تېغ تېزول) ترنګ ګړنه او مانا يې (ځان ښکلی کول / سينګارل، پسولل) ده.

د رنجو په باټ دې تېغ د سترګو تېز کړ
بيا به توی کړې نه پوهېږم د چا وينې

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۰: ۳۱۰)

- د شبنم اوښې:

دا ترړنګ تولي دی (د) تولوييکی(شبنم) تولنومی او (اوښې) تولنوم دی. بلخوا يو استعاري ترړنګ هم دی (شبنم) قرينه (اوښې) مستعارمنه (څاڅکي) مستعارله او وجهه جامع يې (جوړښت) دی. د (وينې ژړل) ترړنګ ګړنه او مانا يې (درد ګالل / زغمل) ده.

د دې دوو ورځو شپو په آشنايۍ کې
د شبنم په اوښو ژاړي لاله وينې
(۱۰: ۳۱۱)

- مشکين خال:

په پورتني ستاينوم ترړنګ کې (مشکين) ستاينوم او (خال) ستايلی دی.

مشکين خال دې په سرو شونډو هسې زېب کا
لکه مست په ميخانه کې ملنګ کښېني
(۱۰: ۳۱۱)

- د عشق بلا:

دا ترړنګ تولي دی (د) تولوييکی (عشق) تولنومی او (بلا) تولنوم دی. بلخوا تشبيهي ترړنګ هم دی(عشق) مشبه (بلا) مشبه به او ګډ صفت يې (مصيبت او ناورين) دی.

هسې زه د عشق بلا په خير ګڼمه
لکه څوک په خوله کې خوبن د پلنګ کښېني
(۱۰: ۳۱۲)

- د مخ اور:

دا ترړنګ تولي دی (د) تولوييکی (مخ) تولنومی او (اور) تولنوم دی. بلخوا تشبيهي ترړنګ هم دی (مخ) مشبه (اور) مشبه به او ګډ صفت يې (وړانګې) دی.

که دې خط په خاکستر ځپلی نه وی

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مخ اور به دې تر اوسه و ملك سوى
(۱۰: ۳۱۵)

- مه جبین:

پورتنی ترکیب تشبیهي دی (مه) مشبه به (جبین) مشبه او ګډ صفت یې (ښکلا او جوړښت) دی.

د ډیوې د بلولو حاجت نشته
په هغه کور کې چې ناست مه جبین ته یې
(۱۰: ۳۱۹)

- د زړه غوټه:

په پورتني تول ترکیب کې (د) تولوییکی(زړه)تولنومی او (غوټه) تولنوم دی. بلخوا یو استعاري ترکیب هم دی (زړه) قرینه (غوټه) مستعارمنه (خبره) مستعارله دی. د (د زړه غوټه پرانستل) ترکیب کړنه او مانا یې (راز برسېرول ، د زړه خبره ویل) ده.

دم و خود به وي ولاړ د غم له ګوټه
پرانتی به چاته نه شي د زړه غوټه
(۱۰: ۳۲۳)

- مخ په تبۍ تور:

دا ترکیب یوه کړنه او مانا یې (شرمېدل، ګرمېدل) ده. د (په خره سورول) ترکیب هم یوه کړنه اومانا یې (شرمېدل ، ګرمېدل) ده.

چې مې یار په سفر تللی زه په کور یم
ګویا مخ په تبۍ تور او په خره سور یم
(۱۰: ۳۲۶)

- د هجران بلا:

په پورتني تول ترکیب کې (د) تولوییکی (هجران) تولنومی او (بلا) تولنوم دی. بلخوا یو تشبیهي ترکیب هم دی (هجران) مشبه (بلا) مشبه به او ګډ صفت یې (مصیبت او رنځ) دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ربـه راولې آشنـا په سفـر تللی
ډېر مې وکړ د هجران په بلا صبر
(۱۰: ۳۲۷)

- د هجران ناسور:

پـه پـورتني تـول تړنـګ کـې (د) تولـوييکی (هجـران) تولنـومی او (ناسـور) تولنـوم دی. بلخـوا يـو اسـتعاري تړنـګ هـم دی (هجـران) قرينـه (ناسـور) مستعارمنه (کړاو و رنځ) مسـتعارله دی. د (سترګې وا کـول) تړنـګ ګړنـه او مانا يې (غړول، ځېرېدل) ده.

د اشنا په ښکلي مخ مې سترګې واکړې
په ناسور مې د هجران، پورې دوا کړې
(۱۰: ۳۳۰)

- د حسن توره:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولـوييکی (حسـن) تولنـومی او (تـوره) تولنـوم دی. تشبيهي تړنګ هم دی (حسن) مشبه (توره) مشبه بـه او ګـډ صفت يې (اغېز) دي.

لسم کال هسې اوبه ورکړې مشهورې
چې يې وواهه چورنګ د حسن تورې
(۱۰: ۳۴۴)

- د مخ شمع:

پـه پـورتني تـول تړنـګ کـې (د) تولـوييکی (مـخ) تولنومی او (شـمع) تولنـوم دی. تشبيهي تړنګ هم دی (مـخ) مشـبه (شـمع) مشـبه بـه او ګـډ صفت يې (ښکلا او ورانګې) دی.

چې يې بله د مخ شمع روانه شي
هغه دم ورباندې جمع پروانه شي
(۱۰: ۳۵۱)

(c) ketabton.com: The Digital Library

- خام خُمار:

پورتنی تړنګ ستاینومیز دی (خام) ستاینوم او (خُمار) ستایلی دی.

خام خُمار يې د تقوی له سره کوز شو
شور و شر چې يې کاوه پوه په رموز شو
(۱۰: ۳۵۸)

- د غرور آس:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوییکی (غرور) تولنومی او (آس) تولنوم دی. بلخوا تشبیهي تړنګ هم دی (غرور) مشبه (آس) مشبه به او ګډ صفت يې (خېز وهل، هوايي تګ) دی.

هی توبه د احتساب له وچو پوچو
د غرور آس مې واهه په کوچو پوچو
(۱۰: ۳۵۹)

- د قهر سرې لمبې:

دا تړنګ تولي دی (د) تولوییکی (قهر) تولنومی او(سرې لمبې) تولنوم دی. د (سرې لمبې) تړنګ ستاینومیز دی (سرې) ستاینوم او (لمبې) ستایلی دی. بلخوا ، تشبیهي تړنګ هم دی (قهر) مشبه (سرې لمبې) مشبه به او ګډ صفت يې (ګرمښت، تودوالی) دی. د (تورو سترګو سره کول) تړنګ ګړنه او مانا يې (غوسه ښکاره کول / ښوول) ده.

که يو ځل درباندې تورې سترګې سرې که
سرې لمبې به دې د قهر مړې ایرې که
(۱۰: ۳۶۲)

- د قهر زهر:

دا تړنګ تولي دی (د) تولوییکی (قهر) تولنومی او (زهر) تولنوم دی. بلخوا يو تشبیهي تړنګ هم دی (قهر) مشبه (زهر) مشبه به او ګډ صفت يې (بدي، تریخوالی) دی. د (پر زړه زهر اوښتل) تړنګ هم ګړنه او مانا

www.melitahrik.com 0771409116

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې (ډېره غوسه) ده.

چې يې واوښته په زړه د قهر زهر
په دا شور يې کړ خبر حاکم د ښهر
(۱۰: ۳۶۳)

- د زړه زخم:

دا ترڼګ تولي دی (د) تولوييکی (زړه) تولنومی او (زخم) تولنوم دی.

د زړه زخم يې تر خولې سرايت وکړ
د سکوت پهې يې دا کفايت وکړ
(۱۰: ۳۶۹)

- د سپوږمۍ شمع:

دا ترڼګ تولي دی (د) تولوييکی (سپوږمۍ) تولنومی او (شمع) تولنوم دی. بلخوا يو تشبيهي ترڼګ هم دی (سپوږمۍ) مشبه به(شمع) مشبه او ګډ صفت يې (رڼا او روښنايي) ده.

بله شپه چې ځای په ځای د سپوږمۍ شمعې
بلې کړې وې و ځان ته هرې جمعې
(۱۰: ۳۷۲)

- د حسن نور:

دا ترڼګ تولي دی (د) تولوييکی (حسن) تولنومی او (نور) تولنوم دی.

هسې شان يې جلوه ګر د حسن نور شو
چې ښکاره په قصر بام طيور د طُور شو
(۱۰: ۳۷۴)

- د زړه پروانه:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوييکی(زړه) تولنومی او (پروانه) تولنوم دی. بلخوا يو استعاري ترڼګ هم دی (زړه) قرينه (پروانه) مستعارمنه (حرکت) مستعارله دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروانه مې شو د زړه د پر نه پاتې
ستا د مخ په ډیوه سوې کانې ماتې
(۱۰: ۳۷۵)

- د محبت لمبه:

دا ترنګ تولي دی (د) تولوییکی (محبت) تولنومی او (لمبه) تولنوم دی. تشبیهي ترنګ هم دی (محبت) مشبه (لمبه) مشبه به او ګډ صفت یې (رنځول، سوځول) دی.

په لمبه د محبت موتې ایرې
کېوتلي د غمونو په ګیرې
(۱۰: ۳۷۸)

- د کږو وروځو لینده:

دا ترنګ تولي دی (د) تولوییکی (کږې وروځې) تولنومی او (لینده) تولنوم دی. د (کږې وروځې) ترنګ ستاینومیز دی (کږې) ستاینوم او (وروځې) ستایلی دی. بلخوا یو تشبیهي ترنګ هم دی(کږې وروځې) مشبه (لینده) مشبه به او ګډ صفت یې(کوږوالی اوجوړښت) دی.

د کږو وروځو لینده په لاس بر کښه
کاږه غشي د مژګانو سم په نښه
(۱۰: ۳۸۰)

- سنګین زړه:

په پورتني ستاینوم ترنګ کې (سنګین) ستاینوم او (زړه) ستایلی دی.

په هنر د پاکوبۍ چې اغاز ګیت کړ
سنګین زړه لکه دانه کور و چیت کړ
(۱۰: ۳۸۳)

- د عقل لښکر:

دا ترنګ تولي دی (د) تولوییکی(عقل) تولنومی او (لښکر) تولنوم دی. بلخوا یو استعاري ترنګ هم دی (عقل) قرینه (لښکر) مستعارمنه (زور و

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواك) مستعارله دی.

يکه تاز حسن دې هسې په خېز کړ
چې لښکر مې يې د عقل په ګرېز کړ
(۱۰: ۳۸۶)

- د عقل پښې:

دا ترېنګ تولي دی (د) تولوييکی (عقل) تولنومی او (پښې) تولنوم دی. د (په زارۍ پښې نيول) ترېنګ يوه ګړنه او مانا يې (ډېره زاري او عاجزي) ده.

که هر څو مې په زارۍ د عقل پښې
نيوې، نه ودرېده لاړ د ځان په ښې
(۱۰: ۳۸۶)

- د ادب شيشه:

دا ترېنګ ستاينوميز دی (د) تولوييکی (ادب) تولنومی او (شيشه) تولنوم دی.

دايره د تحمل شوه باندې تنګه
د ادب شيشه يې وويشته له سنګه
(۱۰: ۳۸۸)

- توري طالع:

په پورتني ستاينوم ترېنګ کې (توري) ستاينوم او (طالع) ستايلی دی. بلخوا، استعاري ترېنګ هم دی (طالع) قرينه (تور) مستعارمنه (بد او ناوړه) مستعارله دی.

د عاشق توري طالع، څه خو وبرېښه
ګوندې وکه باندې يار د مهر پېښه
(۱۰: ۳۹۴)

- د ګلو خرمن:

په پورتني تول ترېنګ کې (د) تولوييکی (ګلو) تولنومی او (خرمن) تولنوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی.

په پالنګ لکه د ګلو خرمن پرېووت
که لوګری په چمن د ګلو پرېووت
(۱۰: ۳۹۴)

- د مخ لمبه:

دا ترڼګ تولي دی (د) تولوییکی (مخ) تولنومی او (لمبه) تولنوم دی. بلخوا، استعاري ترڼګ هم دی (مخ) قرینه (لمبه) مستعارمنه (د ښکلا او ښایست وړانګې) مستعارله دی.

سروماڵ زما د مخ په لمبه بس
لکه خس هسې سېځي په هر نفس
(۱۰: ۳۹۷)

- د زړه لال:

دا ترڼګ تولي دی (د) تولوییکی (زړه) تولنومی او (لال) تولنوم دی. بلخوا، یو تشبیهي ترڼګ هم دی (زړه) مشبه (لال) مشبه به او ګډ وصف یې (سوروالی او جوړښت) دی.

د زړه لال د عشق ساز په ترحم کې
خوله په مهر عذر خواه په تبسم کې
(۱۰: ۳۹۸)

- لاس په غوږ:

دا ترڼګ یوه ګړنه او مانا یې (بېزار، توبه ایستونکی) ده.

د اغیارو له مجلسه لاس په غوږ
شماره ځان د یار د میني په در وږ
(۱۰: ۳۹۸)

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د مهر دم:

په پورتني تول ترېنګ کې (د) تولوييکی (مهر) تولنومی او (دم) تولنوم دی.

چې يې دم ورباندې ډېر د مهر پو کړ
بې رحمۍ شلولی زخم يې رفو کړ
(۱۰: ۳۹۸)

- د سترګو اوبه:

دا ترېنګ تولي دی (د) تولوييکی (زړه) تولنومی او (لال) تولنوم دی. بلخوا، يو استعاري ترېنګ هم دی (سترګې) قرينه (اوبه) مستعارمنه او مستعار (اوښکې) مستعارله او وجه جامع يې (جوړښت) دی.

له خسته يې د يارانو کرم بيان څه
په اوبو د سترګو لاس وينځم عيان څه
(۱۰: ۴۰۰)

- د اُميد لال:

دا ترېنګ تولي دی (د) تولوييکی (اُميد) تولنومی او (لال) تولنوم دی.

چې همای باندې د بخت سايه ګستر شو
د اميد لال يې روښن په خاکستر شو
(۱۰: ۴۰۲)

- د عقل چمبه:

دا ترېنګ تولي دی (د) تولوييکی(عقل) تولنومی او(چمبه) تولنوم دی. بلخوا، يو استعاري ترېنګ هم دی (عقل) قرينه (چمبه) مستعارمنه (واك او ځواك) مستعارله دی.

مينه نه اوسي د عقل په چمبه کې
پټ ساته نه شي بخرى په پومبه کې
(۱۰: ۴۱۰)

- ميګون حسن:

پورتنی ترېنګ تشبيهي دی (مې) مشبه به (ګون) د تشبيه توری او(حسن)

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشبه دی. همدارنګه (میګون) ستاینوم او (حسن) ستایلی دی، په دې توکه پورتنی ترنګ ستاینومیز هم دی. د (آتشي شونډې) ستاینوم ترنګ کې (آتشي) ستاینوم او (شونډې) ستایلی دی.

چې په مینه د میګون حسن خراب شو
په آتش د آتشي شونډو کباب شو
(۱۰: ۴۱۲)

- د وروځو محراب:

دا ترنګ تولي دی (د) تولوییکی (وروځو) تولنومی او (محراب) تولنوم دی. بلخوا، یو تشبیهي ترنګ هم دی (وروځې) مشبه (محراب) مشبه به او ګډه صفت یې (جوړښت) دی.

په قیام، که په سجود، که په رکوع دی
و محراب ته یې د وروځو په رجوع دی
(۱۰: ۴۱۳)

- د جمال ډیوه:

دا ترنګ تولي دی (د) تولوییکی (جمال) تولنومی او (ډیوه) تولنوم دی.

په ډیوه یې د جمال په هر پرتو
پروانه په سرومال دی ورته دو
(۱۰: ۴۱۳)

- د کینې، غصې لښکر:

دا ترنګ تولي دی (د) تولوییکی (کینې او غصه) تولنومی او (لښکر) تولنوم دی. بلخوا، یو استعاري ترنګ هم دی (کینه و غصه) قرینه (لښکر) مستعارمنه (زور و ځواك) مستعارله دی.

د کینې غصې لښکر په هجوم ټول شو
یك منت د نازنین په غولې غول شو
(۱۰: ۴۱۴)

- ګوته په غاښېدل:

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ترړنګ ګړنه او مانا يې (هېښېدل، حيرانېدل) ده.

د حسرت ګوتې په غاښ کړې هندو ګبر
وې يې ګورۍ دا بې جرمه جور جبر
(۱۰: ۴۱۴)

- د سپينو اوښو سيند:

دا ترړنګ تولي دی (د) تولوييکی(سپيني اوښې) تولنومی او (سيند) تولنوم دی. د (سپيني اوښې) ستاينوم ترړنګ کې (سپېنې) ستاينوم او (اوښې) ستايلی دی. د (غم غبار) تول ترړنګ کې (د) تولوييکی (غم) تولنومی او (غبار) تولنوم دی.

ته يې سيند د سپينو اوښو په مخ باندې
کړه يې زړه د غم غبار تر سياهۍ لاندې
(۱۰: ۴۱۶)

- د فکر دروازه:

دا ترړنګ تولي دی (د) تولوييکی(فکر) تولنومی او (دروازه) تولنوم دی. د (فکر دروازه لرې کول) ترړنګ ګړنه او مانا يې (پام کول، ځيرېدل، غوږ نيول) ده.

واړه يو ځله آغازې کړې خبرې
هر يوه کړه دروازه د فکر لرې
(۱۰: ۴۲۰)

- د کرم اوبه:

دا ترړنګ تولي دی (د) تولوييکی (کرم) تولنومی او (اوبه) تولنوم دی. بلخوا، تشبيهي ترړنګ هم دی (کرم) مشبه (اوبه) مشبه به او ګډ صفت يې(سړول، له غضب او اور سره ضديت) دی. د (غضب اور) تول ترړنګ کې (د) تولوييکی (غضب) تولنومی او (اور) تولنوم دی. بلخوا، تشبيهي ترړنګ هم دی (غضب) مشبه (اور) مشبه به او ګډ صفت يې (کړول، رنځول، له کرم، سوړوالي او اوبو سره ضديت) دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کرم په اوبو مړ د غضب اور کړه
بېرته وجار وځه سخ زما په کور کړه
(۱۰: ۴۲۳)

- ګرمې اوښې:

پورتنی ترڼګ ستاینومیز دی (ګرمې) ستاینوم او (اوښې) ستایلی دی.

د یتیم د ګرمو اوښو په ګداز ږو
د بېکس و بېچاره په سوز و ساز ږو
(۱۰: ۴۳۰)

- د ناز پی:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (ناز) تولنومی او (پی) تولنوم دی.

وې یې وایه ای د ناز په پیو لویه
بسم الله له بسم الله اغازې بویه
(۱۰: ۴۴۱)

- د هجر تېغ:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (هجر) تولنومی او (تېغ) تولنوم دی. بلخوا، یو تشبیهي ترڼګ هم دی (هجر) مشبه (تېغ) مشبه به او ګډ صفت یې (ځورول و رنځول) دی.

که وایم مه ځه ملالېږې، ملالېږم
که وایم ځه په تېغ د هجر حلالېږم
(۱۰:۴۵۴)

- د هجران تاب:

دا ترڼګ تولي دی (د) تولوییکی (هجران) تولنومی او (تاب) تولنوم دی.

چې له تابه د هجران بې آب و تاب شو
له خپل زړه سره په دا سوال و جواب شو
(۱۰: ۴۶۴)

- د زنې سېب:

په دې تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (زنې) تولنومی او (سیب) تولنوم دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلخوا، یو تشبیهي ترړنګ هم دی (زنه) مشبه (سیب) مشبه به او ګډ صفت یې (ښکلا او جوړښت) دی.

- وار و پار خطا کېدل:

دا ترړنګ ګړنه او مانا یې (ډارېدل، بوړېنېدل) ده.

بې آسیبه سیب د زنـې ور عـطاء شـو
په تش بوی سره یې وار و پار خطا شو
(۱۰: ۴۷۳)

- د لبانو لال:

په پورتني تول ترړنګ کې (د) تولوییکی(لبان) تولنومی او (لال) تولنوم دی.
بلخوا، یو تشبیهي ترړنګ هم دی (لبان) مشبه (لال) مشبه به او ګډ صفت یې (سوروالی) دی.

لا یې لعل د لبانـو درخشــان وو
د غمزې تیغ یې تېره په هغه شان وو
(۱۰: ۴۷۸)

- د سترګو خار:

دا ترړنګ تولي دی (د) تولوییکی (سترګې) تولنومی او (خار) تولنوم دی.
همدارنګه یوه ګړنه هم ده او مانا یې (خنډ، مانع، غماز او رقیب) ده.

چې شاهد د هر شاهد د سترګو خار
لکه ګل په مخ نګار په زړه افګار
(۱۰: ۵۰۶)

- د غوږو دُر:

دا ترړنګ تولي دی (د) تولوییکی(غوږو) تولنومی او (دُر) تولنوم دی.

بېرته وجار ایسته ترکو دُر د غوږو
جوهـریانو ته د دې دُرو په زوږو
(۱۰: ۵۳۹)

- د اُمید کمند:

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ترکیب تولي دی (د) تولوییکی (اُمید) تولنومی او (کمند) تولنوم دی.

چې کمند مې ورته ایښی د اُمید دی
که مې ونیوه ستا فضل غوره صید دی
(۱۰: ۵۵۸)

- لاس اوږدول:

دا ترکیب کړنه او مانا یې (مرسته غوښتل، خیر غوښتل) ده.

و هر ځیز ته چې یې لاس اوږد د آرزو شه
په آرزو یـې د شـرف قبـول پېرزو شـه
(۱۰: ۵۷۳)

- د اُمید بړوسه غونچه:

دا ترکیب تـولي دی (د) تولـوییکی (اُمیـد) تولنـومی او (بړوسـه غونچـه) تولنـوم دی. د (بړوسـه غونچـه) ترکیب سـتاینومیز دی (بړوسـه) سـتاینوم او (غونچه) ستایلی دی.

د نسیم په خبر پېره په باغ زمـا کـړه
د اُمید بړوسه غونچه مې په خندا کړه
(۱۰: ۵۷۷)

- د هجر رنځ:

دا ترکیب تـولي دی (د) تولـوییکی (هجـر) تولنـومی او (رنـځ) تولنـوم دی. بلخوا، یو تشبیهي ترکیب هم دی (هجر) مشبه (رنځ) مشبه به او ګډ صفت یې (ځورول او کړول) دی.

خاصیت د شفـا نه دی ځنې تللی
پرې رغېږي رنځ د هجر پرېستلی
(۱۰: ۵۸۳)

- د عشق ژامه:

دا ترکیب تولي دی (د) تولوییکی (عشق) تولنومی او (ژامه) تولنوم دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ژوولی د عشق ژامو په خوند نه وي
د هغه ژوي به هېچرې خوند نه وي
(۱۰: ۵۸۸)

- د سخن دُر:

په پورتني تول ترېنګ کې(د) تولوييکی (سخن) تولنومی او (دُر) تولنوم دی. بلخوا، تشبيهي ترېنګ هم دی (سخن) مشبه (دُر) مشبه به او ګډه صفت يې (ارزښت) دی.

څو د زړه په وينو وللي مخ د سخن شي
سرخرويي هومره دُر د سخن شي
(۱۰: ۵۹۳)

- د زړه د غوږو دُر:

دا ترېنګ تولي دی (د) تولوييکی (زړه، غوږ) تولنومی او (دُر) تولنوم دی.

چې په مياشت شي لکه مياشت يوه دهره
ده د زړه د غوږو دُر هغه خبره
(۱۰: ۵۹۴)

- د وروځو لينده:

دا ترېنګ تولي دی (د) تولوييکی (وروځو) تولنومی او (لينده) تولنوم دی. بلخوا، يو تشبيهي ترېنګ هم دی (وروځې) مشبه (لينده) مشبه به او ګډه صفت يې(کوږوالی اوجوړښت) دی.

چې به ده لينده د وروځو کړه بر کښنه
د حرم هوسو به ځان کړه ورته نښه
(۱۰: ۶۰۶)

- د غم غر:

دا ترېنګ تولي دی (د) تولوييکی(غم) تولنومی او (غر) تولنوم دی. بلخوا، يو تشبيهي ترېنګ هم دی (غم) مشبه (غر) مشبه به او ګډه صفت يې (لويوالی اوجوړښت) دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ژړا يې مخ د صبح په لاس وچ کړ
په وفا يې د غم غر له زړه رچ پچ کړ
(۱۰: ۶۱۸)

- د اوښو رود:

دا ترڼګ تولي دی (د) تولوييکی (اوښې) تولنومی او (رود) تولنوم دی.

کله پاڅه کله کښېښنه لارې ګوره
د راتلو په رو يې رود د اوښو ګوره
(۱۰: ۶۲۱)

- د زلفو دام:

دا ترڼګ تولي دی (د) تولوييکی (زلفې) تولنومی او (دام) تولنوم دی.
بلخوا، يو تشبيهي ترڼګ هم دی (زلفې) مشبه (دام) مشبه به او ګډه صفت يې (جوړښت او راګيرول) دی.

په څېره چې دام د زلفو د زېب کېږدي
دوباره پکې دانه د فرېب کېږدي
(۱۰: ۶۲۵)

- اور پورې کول:

دا ترڼګ ګړنه او مانا يې (يو څه ته شا کول، هېرول، ناپامي) ده.

هسې رنګ به سره لمبه قهر و غضب که
تا به وې چې اور يې پورې په مکتب که
(۱۰: ۶۳۲)

- د غم خاورې:

دا ترڼګ تولي دی (د) تولوييکی (غم) تولنومی او (خاورې) تولنوم دی. د (غم خاورې خوړل) ګړنه اومانا يې (غمېدل او کړېدل) ده.

سيده سترګې سپړدې نه وې په هوس ما
بيا خوړلې د غم خاورې پکې بس ما
(۱۰: ۶۳۴)

- د غصې غبار:

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ترړنګ تولي دی (د) تولوییکی (غصه) تولنومی او (غبار) تولنوم دی. د (کینې زنګار) ترړنګ تولي دی (د) تولوییکی (کینې) تولنومی او (زنګار) تولنوم دی.

د غصې غبار یې لرې له سینې شه
د کینې زنګار یې ورك لـه آیینې شه
(۱۰: ۶۳۵)

- د آزار اور:

دا ترړنـګ تـولي دی (د) تولـوییکی (آزار) تولنـومی او (اور) تولنـوم دی. بلخوا، یو تشبیهي ترړنګ هم دی (ازار) مشبه (اور) مشبـه بـه او ګډ صفت یې (رنځول او کړول) دی.

د کرم په اوبو مړ د ازار اور کا
په عطا سره خطا زما در ګور کا
(۱۰: ۶۳۶)

- مرمر لب:

پـورتنی ترړنـګ سـتاینومیز دی (مرمـر) سـتاینوم او (لـب) سـتایلی دی. همدارنګـه یـو تشـبیهي ترړنـګ هـم دی (مرمـر) مشـبه بـه (لـب) مشـبه او (جوړښتي یورنګي) یې ګډ وصف دی.

خبردار یې په اسرار اهل مکتب شه
له دې بابه ګفتګوی په مرمر لب شه
(۱۰: ۶۳۸)

- د سترګو خس / د سترګو خس کېدل:

دا ترړنګ تولي دی (د) تولـوییکی (سـترګو) تولنـومی او (خـس) تولنـوم دی. همدارنګه یوه ګړنه هم ده . مانا یې (خنډ او مانع) ده.

که د خسو وي رقیب د سترګو خس وي
پناه وشه چې حاکـم وي یا عسس وي
(۱۰: ۶۴۱)

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د زړه سوي لوګی:

دا ترڅنګ تولي دی (د) تولوییکی (زړه سوي) تولنومی او(لوګی) تولنوم دی. د (آتشي آه) ترکیب ستاینومیز دی (آتشي) ستاینوم او (آه) ستایلی دی.

چې به ده آتشـي آه کړ له زړه تنګ
د زړه سوي لوګی به شه له هره سنګ
(۱۰: ۶۴۳)

- د وصل شربت:

دا ترکیب تولي دی (د) تولوییکی (وصل) تولنومی او(شربت) تولنوم دی. همدارنګه یو استعاري ترکیب هم دی (وصل) قرینه (شربت) مستعارمنه (خوږوالی) مستعارله دی.

چاچې رنځ وي د هجران په ځان پېڅلی
عاقبت يې دی د وصل شربت څښلی
(۱۰: ۶۵۹)

www.melitahrik.com
0777 400 116

- مستې سترګې:

دا ترکیب ستاینومیز دی (مستې) ستاینوم او(سترګې) ستایلی دی.

ګوره سره ګلونه سره جامونه د لاله وو
مستې سترګې د شپږ مستو غزالـه وو
(۱۰: ۶۷۱)

- بڼوسې شونډې:

دا ترکیب ستاینومیز دی (بڼوسې) ستاینوم او (شونډې) ستایلی دی. د (شبنم سپیني غوټۍ) ترکیب هم تولي دی (د) تولوییکی (شبنم) تولنومی او (سپیني غوټۍ) تولنوم دی. د (سپیني غوټۍ) ترکیب ستاینومیز دی (سپیني) ستاینوم او (غوټۍ) ستایلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بړوسي شونډې د غونچې ګل خندان شوې
د شبنم سپینې غوټۍ پکې دندان شوې
(۱۰: ۶۷۷)

- عنبر مویه:

دا تړنګ ستاینومیز دی (عنبر) ستاینوم او (مویه) ستایلی دی. همدارنګه (عنبر) مشبه به(موی) مشبه او ګډ صفت یې (توروالی او خوشبویي) دی، نو یو تشبیهي تړنګ هم دی.

لـه سبزې شـوه ښېـوه د عـنبـر مویو
سره لاله یې اننګي وو د خوب رویو
(۱۰: ۶۷۹)

- د شفق پیالې:

دا تړنګ تولي دی (د) تولوییکی(شفق) تولنومی او (پیالې) تولنوم دی.

چې تمـامې یـې پیـالې کـړې د شفق
له مستۍ نه ستوري راغله په حق حق
(۱۰: ۶۸۶)

- د خوښۍ ډیوه:

دا تړنګ تولي دی (د) تولوییکی (خوښۍ) تولنومی او (ډیـوه) تولنوم دی.

د (خوښۍ ډیوه بلېدل) ګڼنه اومانا یې (خوښېدل، خوښي) ده.

د خوښۍ ډیوه یې بله هسې ځای کړه
چې پېړه پرې پروانه خوار ګدای کړه
(۱۰: ۶۸۷)

- د زړه رڼا:

دا تړنګ تولي دی (د) تولوییکی (زړه) تولنومی او (رڼا) تولنوم دی.

وې یې ورشم هغه شاه د مجلس شمع
په رڼـا د زړه وګـورم د زړه جمـع
(۱۰: ۶۸۹)

- لاسونه مښل:

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ترڼک ګړنه او مانا يې (ارمان کول، پښېماني) ده.

چې به نورو جام په لاس که د عشرت
ده بـه مـښـل سـره لاسونه د حسرت
(۱۰: ۶۹۰)

- د مينې پيالې:

دا ترڼک تولې دی (د) تولوييکی (مينه) تولنومی او (پيالې) تولنوم دی.

شـاه نوشلې پيـاپی پيـالـې د مـينې
څښـي ګدا کـاسـې کاسې د ځيګر وينې
(۱۰: ۶۹۰)

- د صبر اور:

دا ترڼـک تـولې دی (د) تولـوييکی (صـبر) تولنـومی او (اور) تولنـوم دی. بلخوا ، تشبيهي ترڼک هم دی (صبر) مشبه (اور) مشبه به او ګډ صفت يـې (رنځول، کړول، سختوالی) دی. د (خاطر جمع کېدل) ترڼـک ګړنـه او مانـا يې (ډاډمنېدل) ده.

وې يې مه کوه وسواس خاطر کړه جمع
کـړه د صبر پـه اور بـلـه د مـراد شمع
(۱۰: ۷۰۱)

- د روح مرغه:

دا ترڼـک تـولې دی (د) تولـوييکی (روح)تولنـومی او (مرغـه) تولنـوم دی. بلخوا ، تشبيهي ترڼک هم دی (روح) مشبه (مرغه) مشبه بـه او ګـډ صفت يې (الوتل) دی.

که د زوی لړ و ډېر په خوب لاغه شي
الـوتو ته ساز د پلار د روح مـرغـه شي
(۱۰: ۷۰۶)

- د ګل تاج:

دا ترڼک تولې دی (د) تولوييکی (ګل) تولنومی او (تاج) تولنوم دی.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هر ښاخ له سره پرېووت د ګل تاج
تاج و تخت شو د چمن تاخت و تاراج
(۱۰: ۷۳۱)

- د پوزې پړی کېدل:

پورتنی ترکیب ګړنه او مانا یې(پېغورېدل ، پېغورسازېدل، شرمېدل) ده.

څو یې نه کاندي وفا د پوزې پړی
یار د یار د جفا بار دې کله وړی
(۱۰: ۷۳۲)

- د مرګ غشی:

دا ترکیب تولي دی (د) تولوییکی(مرګ) تولنومی او (غشی) تولنوم دی.

دم پـه دم یې زیاتېدلـه بیمـاري
د مرګ غشی یې خوړلی وو کـاري
(۱۰: ۷۳۵)

- د اُمید نمر:

دا ترکیب تولي دی (د) تولوییکی (اُمید) تولنومی او (نمر) تولنوم دی.

چې درویش په بادشاهت د شاه خبر شه
د کـرم نعـره یې هسك د اُمید نمر شـه
(۱۰: ۷۴۵)

- ارمان خوړل:

دا ترکیب ګړنه او مانا یې (ارمان کول، پښېمانېدل، ارمانجنېدل) ده.

تا چې تېز تېزه سمند د خودرایۍ
ما د ستا د پرېوتو هله ارمان خوړ
(۹: ۲)

- اسماني کاڼي پرېوتل:

دا ترکـیب یـوه ګړنـه او مانـا یـې (ناڅـاپي پـه کـړاو پرېوتـل، پـه اند ښـنـو ککړېدل) ده.

نه مې دم قدم په یوه غم کا مخ په لاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه اسماني کاڼي په ما پرېووت څه بلا يم
(۹: ۳)

- انګشت نما کېدل:

دا ترړنګ يوه کړنه او مانا يې (رسواکېدل، موخه کېدل، نوم بدي) ده.

څه له کا د حسن لاف صاحب جمال
خود به شي انګشت نمای لکه هلال
(۹: ۴)

- د اوسپنو چنې چيچل:

پورتنی ترړنګ يوه کړنه او مانا يې (ستونزې او خواري ګالل) ده.

چې د اوسپني چنې شوې پرې چيچلې
خدايزده پخ کړه، هغه غاښ کومو ترشو
(۹: ۶)

- ايمان خوړل:

دا ترړنګ يوه کړنه او مانا يې (ډېر زيانمنېدل، زيان ګالل، بې ننګه کېدل) ده.

تش ارمان د ستا په مرګ هغو ونه خوړ
چې د دوی د پاره تا دين و ايمان خوړ
(۹: ۷)

- بلا پسې کول / کېدل:

دا ترړنګ يوه کړنه او مانا يې (بې ارزښته ګڼل، بې پروا کېدل، نهيلی) ده.
همداسې (لېمه سپينېدل) ترړنګ هم کړنه او مانا يې (ډېره ژړا، ډېر ژړل) ده.

ما په يار پسې لېمه په ژړا سپين کړه
يار په ما پسې کوي توره بلا
(۹: ۱۳)

- پام په ښو کېدل:

پورتنی ترړنګ يوه کړنه اومانا يې (پاملرنه، لورېينه) ده.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ربـه ! فـهم کړې د يار راته په ښو
د رقيب په خرخشو مې کړې په ښو
(۹: ۱۷)

- پل کېښوول:

پورتنی ترړنګ ګړنه او مانا يې (روانېدل، پیلول، لاس پورې کول) ده. د دې ترځنګ (سينه دوه نيمه کېدل) بله ګړنه او مانا يې (غمېدل او ځورېدل) ده.

د قلم چاودې سينه ګوره دوه نيمه
هله پل ږده د څره سخن په سيمه
(۹: ۲۱)

www.melitahrik.com 0777 400 116

- پلو لرې کول:

دا ترړنګ يوه ګړنه او مانا يې (مخ ښکاره کول، مخ څرګندول او بربنډول) ده.

کـه يې څوك له مخه لـرې که پلو
د ښايست مخې يې نشته هېڅ پلو
(۹: ۲۱)

- د پندار په آس سورېدل:

پورتنی ترړنګ يوه ګړنه او مانا يې (ګومان، اټکل، خيال، ځان غولول) ده.

ماته عين په سور مخ، مختور ليده شي
د پندار په آس سوره له ځانه خوښه
(۹: ۲۱)

- تشې شلومبې شاربل:

دا ترړنګ يوه ګړنه او مانا يې (بې ګټې کار کول، بې پايلې کار کول) ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه تشي شلومبې شاربي سرخوړی کا
چې ښادي غواړي بې غمه بې منته
(۹: ۲۵)

- پر تندي اور بلول:

پورتنی ترڼک یوه کړنه او مانا يې (غم ګالل، کړاو زغمل، په غم ککړول) ده.

زه د شمعې په څېر اور په تندي بل کړم
ته د صبح په څېر خاندې له غروره
(۹: ۲۶)

- پر تور سپین اړول:

دا ترڼک یوه کړنه او مانا يې (څورول، ربړولو ته پلمه لټول) ده.

ډېر مې ماړوه په تورو سپین صنمه
چې خوني به په خپل ځان یم ستا له غمه
(۹: ۲۸)

- ځان اورته اچول:

پورتنی ترڼک یوه کړنه او مانا يې (ځان غمول، کړول، ربړول) ده.

عاشقي په اختیار نه کېږي هوښیار شه
ځان و اور ته اچول اختیار د چا دی
(۹: ۳۸)

- پرځان بلاکېدل:

دا ترڼک یوه کړنه او مانا يې (ځان ته غم کېدل، ځان ته غم کتل) ده.

د داني په طمع بند ازاد مرغه شي
زر به ستا په ځان بلا شي دا ستا طمع
(۹: ۳۹)

- تر ځان تېرېدل:

پورتنی ترڼک یوه کړنه او مانا يې (بلهاري، سرښندنه، قرباني) ده.

زه و یار ته تر ځان تېر یم

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی و مـاتـه پـه عنـاد

(۹: ۴۰)

- ځان جهان ځنې نه درېغول:

دا ترڼګ یوه ګړنه او مانا یې (قربانېدل، سربښندنه) ده.

هېڅوك به دریغ نه کا ځنې ځان جهان په صبر
ووینې کـه دا حسن و جمال دلـجوی د ستـا

(۹: ۴۱)

- ځان شمارل/ شمېرل:

پورتنی ترڼګ یوه ګړنه او مانا یې (ځان پـه څـه کـې ګڼل، راوسـتل، د ځـان دریځ ټاکل) ده.

د خلوت له عزیزانو مې زړه تور شه
ځان مې وشماره د ترکو په کندي بیا

(۹: ۴۵)

- ځان غتول:

دا ترڼګ یوه ګړنه او مانا یې (تعظیم، ځان لوی ګڼل) ده.

چې د دین دانایي نه لرې په زړه کې
بېهوده ځان غتوې په خوله یې پوه

(۹: ۴۶)

- ځان کوتل:

پورتنی ترڼګ یوه ګړنه او مانا یې (ځان وهل، ځان حلالول، ځان وژل) ده.

دا د عشق طاعونی رنځ به یې ارمان شي
کـه د زهـد ځـان کوتلی شي ژوندي بیا

(۹: ۴۸)

- ځان مړل:

دا ترڼګ یوه ګړنه او مانا یې (ځـان نـړدې کولـو تـه پلمـه لټول، ځـان نـړدې کول) ده.

هېڅ شفقت زما د یار په رقیب نه شته

www.melitahrik.com 0771 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

محض مړې پورې ځان زما په ښو
(۹: ۴۹)

- ځان ورکول:

پورتنی تړنګ یوه ګړنه او مانا یې (بلهارنه، ځان قربانول، فناکول، له ځان بې خبره کېدل) ده.

په هوی پسې د نس سر هوا مه ځه
ځان به ورك کړې لکه برق په دا شتاب
(۹: ۵۰)

- خاورې پر تندي لوستل (لونل):

دا تړنګ یوه ګړنه او مانا یې (درناوی کول، د یار د در د خاورو قدر کول) ده.

پـرېـواتـه د رقیبانـو په سـر کـانې
ما چې خاورې ستا د در په تندي لوستې
(۹: ۶۴)

- خپړې ښتل:

پورتنی تړنګ یوه ګړنه او مانا یې (ګواښ کول، ډارول) ده.

عاقبت د عشق زمري راباندې ترپ کا
چې ښتلې یې مدام راته خپړې
(۹: ۶۶)

- خره خسي کول:

دا تړنګ یوه ګړنه او مانا یې (بې ګټې او خوشې کار کول، چونګښې نالول) ده.

ډېر مې خره خسي کول وکړه پوه نه شوم
ریش کـنده، جامـه پاره لـه لېونتوبه
(۹: ۶۷)

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

- خوب لیدل:

پورتنی ترڼک یوه کړنه او مانا یې (له خیال سره لوبېدل، سوچونه کول) ده.

د دنیا هوئ هوس د خوب لیده دي
چې خوب وری شي راوینښ، نه شي بیا هېڅ
(۹: ۷۰)

- د خولې خوند ورانېدل:

دا ترڼک یوه کړنه او مانا یې (خوله بې خونده کېدل، خپه کېدل، اړېکې شلېدل) ده.

د جهان چې د خولې خوند په لباس وران شه
پرې لذت زهر، زقوم دی د اخلاص
(۹: ۷۳)

- دم ختل:

دا ترڼک یوه کړنه او مانا یې (ساه ختل، چپ کېدل، ګونګېدل، مړ کېدل) ده.

چې یې دم له غمه نه خېژي په عشق کې
خو حیران د عاشقانو په ژوندون یم
(۹: ۸۱)

- دم وهل:

پورتنی ترڼک یوه کړنه او مانا یې(څه ویل، نظر څرګندونه، ګیله ګول، خبره کول) ده.

په یوه نفس حباب له بحره بېل شه
نه شته هېڅ په دم وهلو کې بهبود
(۹: ۸۱)

- دندان سپینول:

دا ترڼک یوه کړنه او مانا یې (خندا، خندل) ده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حیـا پــه کـور مې واوري ږلـۍ
په خندا چې راته سپین کاندي دندان شوخ
(۹: ۸۲)

- رنګ تښتېدل:

پورتنی ترکیب یوه کړنه او مانا یې (پیکه کېدل، خجالت کېدل) ده.

په لیده مې د یار وتښتي رنګ هسې
لکه نور په کتان لګي د مهتاب شوخ
(۹: ۸۷)

- زړه وړل:

دا ترکیب یوه کړنه او مانا یې (مینېدل، زړه بایلل) ده.

نه به ترکو وړی زړه راشي په لاس
نه به مړي شي د ګور بېرته ستانه
(۹: ۱۴۳)

- زړه یخول:

پورتنی ترکیب یوه کړنه او مانا یې (ارمان وتل، کسات اخېستل) ده.

لکـه ته کـوې د بـل پــه مـرګ اخ اخ
ستا په مرګ به هسې زړه کاندي څوك یخ
(۹: ۱۴۸)

- ژبه خوږول:

پورتنی ترکیب یوه کړنه او مانا یې (پستې او خوږې خبرې کـول، ښـه خوی) ده.

دا رمـوز کـا د یار خط په ماته ژبه
چې خوږه کړه نن ساعت په ماته ژبه
(۹: ۱۵۰)

www.melltahrik.com 0771 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخځونه

۱ ـ رښتين زيور، زرغونه (۱۳۸۲ ل) پښتو نحوه. پېښور، ساپي د پښتو څېړنو او پراختيا مرکز.
۲ ـ رښتين، صديق الله (۱۳۷۷ ل) د پښتو ادب تاريخ. پېښور، ساپي د پښتو څېړنو او پراختيا مرکز.
۳ ـ رښتين، صديق الله (۱۳۸۳ ل) د پښتو اشتقاقونه او ترکيبونه. پېښور، ساپي د پښتو څېړنو او پراختيا مرکز.
۴ ـ روهي، محمد صديق (۱۳۶۰ ل) ادبي څېړنې . کابل، د لوړو او مسلکي تحصيلاتو وزارت.
۵ ـ زيور، زيورالدين (۱۳۸۶ ل) ادبتاريخ (منځنۍ دوره). پېښور، ساپي د پښتو څېړنو او پراختيا مرکز.
۶ ـ زيار، مجاوراحمد. (۱۳۸۴ ل). پښتو پښويه. پېښور، دانش خپرندويه ټولنه.
۷ ـ زيار، مجاوراحمد (۱۳۸۹ ل) پښتو بدلمېچ يا پښتو شعر څنګه جوړېږي ؟ پېښور، دانش خپرندويه ټولنه.
۸ ـ سنګروال نيازی، شهسوار (۱۳۷۵ ل) د پښتو ادبياتو معاصر تاريخ. پېښور، دانش خپرندويه ټولنه.
۹ ـ صميم، محمدآصف (۱۳۷۸ل) د لرغوني شاعرۍ ګړنې. جرمني، د پښتني فرهنګ د ودې او پراختيا ټولنه .
۱۰ ـ مومند ، عبدالحميد (۱۳۸۳ ل) کليات. پېښور، دانش خپرندويه ټولنه.
۱۱ ـ هاشمي، سيد محی الدين (۱۳۸۱ ل) ادبپوهنه. پېښور، د اريك د ګرځنده کتابتونو اداره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲ ـ هاشمي، سید محی الدین (۱۳۸۳ ل) د پښتو ژبې لنډ ګرامر. پېښور، د اریك د ګرځنده کتابتونو اداره.
۱۳ ـ هېوادمل، زلمی (۱۳۷۳ ل) په هند کې د پښتو ژبې اوادبیاتو د ایجاداو ودې پړاوونه . لاهور شرکت پرنټنګ پرېس.
۱۴ ـ هېوادمل، زلمی (۱۳۷۹ ل) د پښتو ادبیاتو تاریخ (لرغوني او منځنۍ دوره). پېښور، دانش خپرندویه ټولنه.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مننه او کور ودانی

د افغانستان ملي تحریک د هېواد پال او فرهنګپال شخصیت ښاغلي (الحاج وحیدالله ولیزي) څخه د زړه له تله مننه کوي چې د دې اثر چاپ ته یې اوږه ورکړه. ملي تحریک ویاړي چې د علمي اثارو د چاپ لړۍ یې پیل کړې ده. دا لړۍ به دوام لري. موږ له ټولو درنو هېوادوالو څخه په خورا درنښت هیله کوو چې په خپل معنوي او مادي وس د کتابونو د چاپ دا لړۍ لا پسې وغځوي.

یو ځل بیا ددې اثر له لیکوال او چاپوونکي څخه د زړه له تله مننه کوو چې ددې اثر د لیکلو او چاپولو جوګه شول.

په فرهنګي مینه

د افغانستان ملي تحریک

www.melitahrik.com 0777 400 116

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library